Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

De dood van Elius Sejanus, of spiegel voor der vorsten gunstelingen : treurspel

https://hdl.handle.net/1874/371999

Tooneelstukken
Te WINKEL
No. 924

J. Le Winkel

(H. v. d. Zande) N° 171
(") N° [illegible]
(H. v. Zande) N° 361
(P. Bernagie) N° 406
(") N° 421
(") N° [illegible]5 (565)
(") N° 958.

Trajicit
et
Fati
Littora
Magnus
Amor.

Te Winkel 924

DE DOOD VAN ELIUS SEJANUS, OF SPIEGEL VOOR DER VORSTEN GUNSTELINGEN; *TREURSPEL.*

UNIV. BIBLIOTHEEK UTRECHT

Te AMSTERDAM,
By de Erfg. van J. LESCAILJE, en DIRK RANK,
op de Beursfluis, 1716.

Met Privilegie.

DE

DOOD

VAN

ELIAS SELANUS,

OF

SELIGE,

DOOR

GUNSTELINGEN

TREURSPEL.

DEN

EDELEN ACHTBAAREN

HEERE

EGIDIUS VANDEN BEMPDEN,

OUD SCHEEPEN, enz. enz. enz.

EDELE ACHTBAARE HEER.

DE menigvuldige weldaaden, die ons huis te Smyrna, en hier, door zynen Ed: Achtb: onvergelyken goeddoenden aart, genooten heeft, en noch geniet, doen my uit erkenteniſſe en diere verplichtinge van de zelven, als het aldergeringſte teeken van ſchuldige dankbaarheid, de vrymoedigheid neemen, om, by gebrek van krachtiger plichtsbewyzinge op myne behoude wederkomſte in Amſterdam aan zynen Ed: Achtb: met het alderdiepſt ontzag

myn Treurſpel, genaamt De Dood van Sejanus, of Spiegel voor der Vorsten Gunstelingen op te dragen.

Het is eene eige vinding, tot welkers opſtel ik my hier, eêr ik naar Smyrna vertrok van verſcheide ſchryvers, die myne hooftvertooners lévens beſchreven hebben, niet zonder groote moeiten heb bedient, om daar uit myn tooneelſtuk te ſchikken, en op te maaken.

Twé deelen van de vyf, hadde ik bykans gerymt, en hebbe de laatſte drie, te Smyrna voltoit, en van daar herwaards overgezonden.

Zyn Ed: Achtb: zal in het doorlézen kunnen zien, dat myn oogmerk wel geweeſt is Sejanus heerſchzugt, verhéffing, vernédering en dood voor te ſtellen, als een hoofdpunt; maar ook benévens die, de liſtigheid, en groote veinzeryen van

den

den Keizer Tiberius, waarom ik de poëtiſche vryheid genomen hebbe, om hem ten Tóneelen te voeren, en tégens de geſchiedeniſſe aan, niet naar Kapri te doen vertrekken : maar in Rome te laaten blyven : doch zo, dat *Sejanus*, ja geene vrienden noch vyanden, dan *Makro* alleen, béter wiſten, of de Keizer was naar Kapri vertrokken.

De edele grootmoedigheid van *Agrippina*, weduwe van den doorluchtigen Germanikus, en de ſtaatzugt, trotsheid en ſnóde ontaartheid van Livilla, weduwe van Druzus den Jonge, Zoone des Vorſten, tégens elkanderen afſtékenden; als ook de vryborſtige verandwoordinge van *Terentius*, en verder het beloop van 't Spel, vervoeren my tot die gedachten, dat het zelve zynen Ed: Achtb: met de opdragt, niet onaangenaam zal zyn.

U Ed: Achtb: deze geringe offerhande aannémende, en zynen naame op het voorhoofd daar van dulde, zal door deze onwaardeerbre gunſte my weder nieuwe verplichtingen géven, om altoos te zyn en te blyven,

Uw Ed. ACHTBAARE,

Ootmoedige en Onderdanige Dienaar

Mr. HENDRIK VANDER ZANDE.

Co-

Copye van de Privilegie.

DE Staten van Holland ende Weſtvrieſland doen te weten, alſoo ons vertoont is by de Regenten van het Burger Weeshuis en Oude Mannenhuis der Stad Amſterdam, en, in die qualiteyt, te ſamen eygenaars, mitsgaders Regenten van den Schouburg aldaar, dat ſy, Supplianten, ſedert eenige Jaren hebbende gejouiſeert van onſen Octroye of Privilegie van dato 21 Mai 1699. waar by wy aan hem Supplianten, in hun qualiteyt hadden gelieven te conſenteren, accorderen en Octroyeren, dat ſy, gedurende den tyd van vyftien eerſt achter eenvolgende Jaren, de Wercken, die doenmaals ten dienſte van het Tooneel reets gedruckt waren, en, van tyd tot tyd, nog vorder in het ligt gebracht, en ten Tooneele gevoert ſoude werden, alleen ſoude mogen drukken, doen drukken, uitgeven ende verkopen, nu ondervonden, dat de Jaren, by het voorgemelde ons Octroy of Privilegie genaamt, op den 21 deezer Maand Mai was komen te expireren, ende dewyl de Supplianten ten meeſten dienſte van de Schouburg, (waar van hunne reſpectieve Godshuyſen onder andere mede moeſten werden geſubcenteert,) de voorgemelde Wercken, zo van Treurſpellen, Blyſpellen, Kluchten, als anders, die reets gedrukt en ten Tonele gevoert waaren, of in het toekomende gedruckt, en ten Toneele gevoert ſoude mogen werden, geerne alleen, gelyk voorheenen, ſouden blyven drukken, doen drukken, uitgeven en verkopen, ten eynde de ſelve Wercken, door het nadrukken van andere, haar luyſter, zo in taal, als ſpelkonſt, niet mogten komen te verlieſen, dog dat ſulks aan hen Supplianten, na de Expiratie van het boven gemelde ons Octroy; en ſulks na den 21 Mai deezes Jaars 1714. niet gepermitteert ſoude weſen, zo vonden ſy Supplianten hun genootſaak ſig te keeren tot ons, onderdanig verſoekende, dat wy aan hen Suppliant, in hare bovengemelde qualiteit, geliefden te verleenen prolongatie van het voorſz. Octroy of Privilegie, omme de voorſz. Wercken, zo van Treurſpellen, Blyſpellen, Kluchten als andere „ reets gemaakt en ten Tooneele gevoert, en als nog in het ligt te brengen, ende ten Tooneele te voeren, den tyd van vyftien eerſt achter een volgende Jaren, alleen te mogen drukken en verkopen, of te doen drukken en verkopen, met verbod aan allen andere op ſeeckere hoge

ge penen, by ons daar tegen te ſtatueeren in communi forma; So is 't dat wy de ſaacke, ende 't voorſz. verſoek overgemerckt hebbende, ende genegen weſende, ter bede van de Supplianten, uit onſe rechte wetenſchap, Souveraine magt en authoriteit, deſelve Supplianten, uit onſe rechte wetenſchap, Souveraine magt en authoriteyt, deſelve Supplianten geconſenteert, geaccordeert en geoctroyeert hebben, conſentren, accorderen ende octroyeren, haar by deezen, dat ſy, geduurende den tyd van vyftien eerſt agter een volgende jaaren de voorſz. Wercken, zo van Treurſpellen, Blyſpellen, Kluchten als andere reets gemaakt en ten Tooneele gevoert; en als nog in het licht te brengen, en ten Tooneele te voeren; binnen de voorſz. onſe Landen alleen ſullen, by continuatie, mogen drucken, doen drukken, uytgeven en verkopen, verbiedende daarom allen en een ygelyk, de voorſz. Wercken, in 't geheel ofte ten deele, naar te drukken, ofte, elders naargedruckt, binnen den ſelven onſen lande te brengen, uit te geven, ofte verkopen, op de verbeurte van alle de naargedruckte, ingebragte, ofte verkogte exemplaaren, ende een boete van drie honderd guldens, daar en boven, te verbeuren, te appliceren een darde part voor den Officier, die de calangie doen ſal, een darde part voor den Armen der Plaatſen daar 't caſus voorvallen ſal, ende het reſterende darde part voor de Supplianten, alle in dien verſtande, die wy de Supplianten met deſen onſen Octroye alleen willende gratificeren tot verhoedinge van hare ſchade door het nadrukken van de voorſz. Wercken, daar door in genigen deelen verſtaan den inhoude van dien te authoriſeren, ofte te advouëren, ende, veel min de ſelve onder onſe Protextie en de beſcherminge eenig meerder credit, aanſien, of reputatie te geven, nemaar de Supplianten in cas daar inne iets onbehoorlyks ſoude influëren, alle het ſelve tot haren laſte ſullen gehouden weſen te verantwoorden, tot dien eynde wel expreſſelijk begeerende, dat by aldien ſy deſe onſe Octroye, voor de voorſz. Wercken ſullen willen ſtellen, daar van geen geabbrevieerde ofte gecontraheerde mentie ſullen mogen maken, nemaar gehouden ſullen weſen het ſelve Octroy in 't geheel, en ſonder eenige Omiſſie, daar voor te drukken, ofte te doen drukken, ende dat ſy gehouden ſullen ſyn een exemplaar van de voorſz. Wercken, gebonden en wel geconditioneert, te brengen in de Bibliotheecq van onſe Univerſiteyt tot Ley-

den,

den, ende daar van behoorlyk te doen blyken, alles op pene van het effect van dien te verlieſen, ende ten eynde de Supplianten deſen onſen Octroye ende conſente mogen genieten als naar behooren, laſten wy allen ende een ygelyk, die 't aangaan mag, dat ſy de Supplianten van den inhoude van deſen doen laſten ende gedogen, ruſtelyk, vredelyk, ende volkomentlyk genieten ende gebruycken, ceſſerende alle belet ter contrarie gedaan. Gedaan in den Hage, onder onſen grote Zegele, hier aan doen hangen op den drie en twintigſten Mai, in 't Jaer onſes Heer en Zaligmakers, ſeventien honderd en veertien.

A. HEINSIUS.

Ter ordonnantie van de Staten

SIMON VAN BEAUMONT.

De Regenten van 't Wees- en Oude Mannenhuis hebben, in haar voorſz. qualiteit, het recht van deeze Privilegie voor DE DOOD VAN ELIUS SEJANUS; *Treurſpel*, vergund aan de Erfg. van J. LESCAILJE en DIRK RANK.

In Amſteldam, den 20. Auguſtus, 1716.

VER-

VERTOONERS.

TIBERIUS, *Keizer van Romen.*

ELIUS SEJANUS, *des Vorſten Gunſteling.*

ANTONIA, *Weduwe van Druſus den Oude, Moeder van Livilla.*

LIVILLA, *Weduwe van Druſus, Zoon des Keizers, Minnaares van Sejanus.*

AGRIPPINA, *Weduwe van Germanikus, Moeder van Kaligula.*

KAJUS KALIGULA.

MEMMIUS REGULUS, *Burgermeeſter in Rome.*

MAKRO SEKTORIUS, *heimelyke Hoofdman van des Keizers Lyfſchutbenden.*

GRESINUS LAKO, *Hoofdman der nachtwacht.*

MARKUS TERENTIUS, *Boezemvriend van Sejanus.*

ZWYGENDE.

Gevolg van { *Tiberius.* *Sejanus.* *Agrippina.* *Livilla.*

Het Tooneel verbeeld het Hof van Tiberius

DE

DE
DOOD
VAN
ELIUS SEJANUS;
TREURSPEL.

EERSTE BEDRYF.
EERSTE TOONEEL.

SEJANUS, LIVILLA.

SEJANUS.

orſtin, door welke een'drift, werd uw gemoed ge-
Dat gy in 't krieken van den dag ten hoov' komt (dreven,
ſtreven? (hart?
Wat onruſt voed uw geeſt? wat zorge pynt uw
Ondek aan uwen ſlaaf eens de oorzaak van uw' ſmart.
Doet u de heerſchzugt, nacht en dag, gedurig waaken?
Of kân myn' moedigheid u doen, in liefde blaaken?

LIVILLA.

Ja, myne ſtaatzugt, en de liefde tot den troon,
Doen my ſteeds waaken, om te heerſchen; myn geboôn,
En wetten te eeren.

SEJANUS.

Ik bemin uw' grootſche zinnen.

LIVILLA.

Indien gy 't Roomſch gebied, kunt voor myn harte, win-
Zal ik voor 't echt altaar, voor zulk een waardig pandt, (nen,
Aan u opofferen myne edle ziel en handt.

SEJANUS.

Spild dan de slaap vergeefsch, in uzyn' nutte krachten?
De nacht heeft zoetheid, veel min rust voor uw' gedachten
Meêr over? Hemel Goôn, waar zal dit eindlyk heên!

LIVILLA.

De glans der roomsche staf, van yder aangebeên,
Komt myn grootmoedig harte, en nacht en dag, bestraalen:
'k Kan in dien glans alleen myn' lust en adem haalen:
Die streelt myn' zinnen en gedachten. Ik beken,
Dat ik, door heerschzugts drift, geheel verwonnen ben.

SEJANUS.

Ik hoop deez' dag, vol roem, u op den troon te zetten,
Indien de Vorst vertrekt. Wie kan my zulks beletten?
De Goden hebben, reeds den glans dier Majesteit,
Alleen voor myn' meestres, met heerlykheid, bereid.
Gy zult dit magtig ryk, naar uwen wil, regeeren,
En uwe wetten doen, de gantsche waereld eeren:
Maar 't veinzen, dient ons wel het meeste in deze zaak:
'k Zal, wie ons tegenstreefd opoff'ren aan myn wraak.
Uw' trouw heeft my de Prins geweigert, tegens reden....
Maar zacht, ik hoor gerucht. 'k Zie iemand herwaards treden.
Indien Tiberius, myn oogwit wierd gewaar;
Was beide ons leven in het uitterste gevaar.
Ei overdenk uw heil; wil u van hier begeven.
Gy zult regeeren, of ik, om uw' staatzugt sneven.
Getroost u, myn' Vorstin.

LIVILLA.

De staf voed my met pyn.

SEJANUS.

't Gebied, daar gy op doelt, zal haast het myne zyn.
O droom, ô naare droom, hoe pynigt gy dit harte!
Myn geest geheel vervoert door doodelyke smarte;
Ben ik Sejanus niet? die deze Monarchy
Gebieden zal, als Vorst? wykt droomen, wykt van my.

TWEEDE TOONEEL.

TERENTIUS, SEJANUS.

TERENTIUS.

Hoe, Heer, gy schynt ontroerdt! wat is u wedervaaren?
Gy looft thans zucht op zucht! wat doet uw' ziel bezwaaren;
Daar elk vliegt op 't gewenk uw's oogen, naar uw wil?
Het slaapt, hier alles noch op 't hof, gerust en stil.
Men ziet Aurora aan des hemels hooge transzen,
Pas flauw verschynen, met haar' aangenaame glanszen;
En gy bewandelt reeds deez' zaal, geheel ontsteld.
Deel my eens mede, wat uw hart dus innig kweld.
Wat kommer dryft uw geest? Ik ben met u bewogen:
Of heeft de liefde op uw gemoed zo groot vermogen?
Baard u Livillas min dien ongehoorden druk,
Daar gy door 's Keizers gunst ten toppunt van 't geluk
Gestegen zyt? wie zal uw oogmerk u beletten?
Gy zyt zelfs meester van den Vorst. Wie geest hier wetten,
Als gy, myn Heer, en wetdt van groot en kleên geëerdt?
Gantsch Rome is in uw' magt, indien gy zulks begeerdt?
Gy wist den Prinsse, door uw' listen, op te wekken,
Dat hy, noch dezen dag, naar Kapri zal vertrekken.
Hy volgt geheel uw raad. Gy voerdt hier heerschappy.
'k Groet u, deez' dag, als Vorst der Roomsche Monarchy;
Maar wil aan my, wat dus uw' ziele prangt ontfouwen:
Gy moogt my, als een vriendt uw harts geheim vertrouwen;
Myn' trouw is u bekend.

SEJANUS.

O ja, ze is my bewust.

TERENTIUS.

Verhaal aan my, uw slaaf, wat uwen geest ontrust.
Ik bidde, ik bid, myn heer, voldoe myn groot verlangen.

SEJANUS.

Wyl gy 't verzoekt: wel aan; 'k wierd door een droom bevangen,
In dezen morgenstond, dat heeft my 't hart ontroerd.

TERENTIUS.

Hoc, heeft een' ydle droom uw trotsch gemoed vervoerd,
En uwe grootsche ziel, dus innerlyk bestreden?
Gun eens die eere, aan my, van uwen droom te ontleden.

SEJANUS.

Ik zag in mynen slaap, met 't kriekken van den dag,
Den Prins vertrekken naar zyn Kapri. Myn gezag
Rees toen met vollen glans, gelyk een' zon uit duister.
Noit blonk myn heilstér met zo heerelyken luister.
Ik wierd in Rome alom van yder aangebeên;
Geëerd, gevierd, gediend van grooten, en 't gemeên,
My wierd met veel gejuich den ryksstaf opgedragen.
Noit heerelyker glans, als toen, myne oogen zagen.
De schepter scheen voor my een hemelsch vuur vol glans.
'k Ontfing den Diadeeme, en 's Keizers lauwer krans.
Maar vonde eerst raadsaamst, toen ik Romen zou regee-(ren,
My tot de wichlary en vederschouw te keeren:
Het welke ik deê; gevolgt van ongemeenen stoet.
Dan ach! my is geen één' der Vogelen ontmoet:
Geen één' gelukkige kwam voor myne oogen zweven:
Nochtans 't grootmoedig hart van staatzugt voortgedre-(ven,
Gevleid door de edlen glans der waerelds majesteit,
Gekoesterd en gestreelt van zulke een' heerlykheidt,
Voorzy myn geest, hoe ik onsterflyk zoude brallen,
Op dien vergoden troon met iders welgevallen.
Elk stréelde myne ziel met deze heerschappy;
Schoon geen voorzegging, my, der vog'len wichlary
Iets goeds voorspelde: maar, toen ik zag voor myne oogen,
Goôn! dat my over 't hoofd een zwerm van ravens vlogen,
Met yzelyk geschreeuw, wierd myn heerschzugtig hart
Ontroerd, en myne geest, door dat gezicht, benard: (ten,
Maar 't meesten, dat myn' ziel doet lozen zucht, op zuch-
En mynen boezem prangt, met droevige ongenuchten,
Was, dat ik zag myn beeld, voorheên met grooter pracht
Geëerd; veel meerder, als des Keizers beeld geacht,
En tot myn' glori noch op 't heerlykst staat verheven,
Eene ongehoorden damp en rook kwam uit te geven.

Myn'

Myn' vrienden wierden meeſt door dezen damp geſmoord.
Het hoofd van 't beeld viel af, omwonden met een' koord;
Waar uit ik zag een' ſlange op 't alderwreedſte komen,
Die 't bloed van myn geſlacht, als eene zee, deed ſtroomen
'k Wierd van dat ondier fel mishandelt en geſleurt.
Langs ſtraat en marktveld, voort geſleept, getrapt, geſcheurt.
In deze ontroeringen, kwam, in myne ooren dondren,
Een ſchorre en nare ſtem, uitbarſtende, van ondren,
Dit overwreedt geluid. *Men zal haaſt zien een brandt,*
En onderlingen twiſt in Rome aan allen kant.
De Tyber zal voor u een droevig graf verſtrekken.
Uw' dood zal noch in eind' den Vorſt tot mêly wekken.
Getrooſt u 't droevig lot; het is de wil der Goôn.
Men zal uw' dierbaare as niet ſtellen doen ten toon.
Maar hy, wie na uwe einde uw eerampt zal verwerven,
Moet mede op 't onverwagts door eigen' handen ſterven.
De ſtraf vervolgt het kwaad. Uw hoogmoedt al te groot,
En heerſchzugt, werkt voor u die ſmadelyke dood.
Uw' dochter, door den beul, zal werden wreedt geſchonden;
Haare eer, dat edel pandt, op 't gruwelykſt ontbonden:
Na 't rooven van dien ſchat, zal hy 't doorluchtig bloed
Van heur doen ſtremmen, op het moordtoneel, verwoed.
Ik zag Getulicus, en u, door moedt gedreven,
Beſchermen onvertſaagd, alleeniglyk het leven:
Schoon 't wreede monſterdier zocht uwer beider graf.
Uw ſtout beſtaan redde u kloekmoedig van die ſtraf.
De Goden ſcheenen my en myn geſlacht te haaten.
't Gemeen, dat my beminde, al juichend, langs de ſtraaten,
Myn bittren ondergang uitgalmde met veel vreugd:
Ja groot en kleen was om myn ſmadig lot verheugd.
Ik ben verbaalt, ontroert uit dezen droom geſchooten,
En dacht, hoe wonder ſpeeld 't geval ſteeds met de groo-
Schoon geen manhafte ziele oit paſt op de ydelheên (ten:
Van droomen acht te ſlaan; nochtans voel ik beſtreên
Met innerlyken vreez' myn hart en myn' gedachten,

Ik ducht voor ongeval.

TERENTIUS.

Men moet geen droomen achten.
Hoe kan het vreezen doen uw onvertsaagd gemoedt,
Dat noit voorheene heeft in 't minste zulks gevoed?
Verlaat dit peinzen, en wil u tot vreugd begeven.
Ik zie u dezen dag tot Keizer, noch verheven.
Vertzaag niet, maar hou moed; ban uit uw edel hart,
Die lafheid, die uw' geest en ziel dus houd benard.
Gy werdt meêr, als de Vorst, geëerdt van alle menschen.
Zoudt gy meêr glori op der aarde kunnen wenschen?
Uw' beelden tot uwe eer staan heerelyk gesticht.
Men eerd én diend u op 't gewenk van uw gezicht.
Ge ontfangt de Prinssen en hun stoet van alle kanten.
Uw huis schynt eer dit hof, vermids daar de afgezanten,
En edlen daaglyks hen vertoonen met veel pracht.
Gy geeft alleen aan hen gehoor: ja ider tracht,
Eerbiedig, met ontzag, zyn dienste u op te dragen.
Gy maakt dan oorlog, dan weêr vreê naar uw behagen.
Men doedt aan u, als Vorst, bezendingen van staat.
Gy deeldt de eerampten uit naar uwen wil. De Raadt,
Hoofdmannen; ider voegt... maar ik zie Makro komen.
Verban in 't einde dat herdenken van uw' droomen.

SEJANUS.

Ik voel op 't nieuw weêr eene ontroeringe in myn geest.
Myn hart klopt, groote Goôn, hoe ben ik dus bevreest,
Daar noit geen angst of schrik myn' ziele oit heeft voor dezen
Benard!

TERENTIUS.

Hy komt.

DERDE TOONEEL.

MAKRO, SEJANUS, TERENTIUS.

MAKRO.

Myn Heer, de Keizer is verrézen;
En alles tot zyn' reis volkomentlyk bereid.

Men

Men wacht alleen naar u: want zyne Majesteit,
Verzoekt eêr hy vertrekt, u voor het laast te spreeken.
Hy wil uw' deugden doen bekroonen, tot een teken
Hoe hy uw vriendschap eert.

SEJANUS.

Wat hoor ik, Hemel Goôn!

MAKRO.

Gy zult benevens hem regéren Roomens troon.
Hy heeft den gantschen Raadt zo aanstonds doen beleggen.
Dit heeft my Cezar zelfs belast aan u te zeggen.

SEJANUS.

Moet ik het ryks gebied aanvaarden, 't lastig pand,
In 't byzyn van den Raadt ontfangen uit zyn' hand?
Ga, Makro, wil den Prinsse eerbiedig van my groeten.
Ik zal u volgen om te kusschen zyne voeten.

MAKRO.

'k Volbrenge uw last, myn Heer.

SEJANUS.

Ja, zeg dien Vorst, dat ik
Betoonen zal myn plicht op ider oogeblik.

VIERDE TOONEEL.

SEJANUS, TERENTIUS.

TERENTIUS.

Hoe zuft gy noch, myn Prins! wat prangen uw' gedachten?
Verban uw peinzen, en wil nu naar glori trachten.
't Geluk streeld u met kracht, de glans der Majesteit,
Blaakt u ter oogen uit met volle heerlykheid.

SEJANUS.

Hebt gy wel oit doorgrond des Keizers listigheden?

TERENTIUS.

Gy zult door uwe list haast zynen troon bekleeden.
Gy hebt één legerplaats in Rome al lang bereid.
De lyfschutten de vliegt vol moedt en dapperheid,

Van uwe hand. Gy hebt in 't minſte thans te ſchroomen.
Wie tracht niet gantſch vernoegt uw wille naar te komen.

SEJANUS.

Maar Agrippina, die grootmoedige Vorſtin,
Bezwaard myn fieren geeſt, bedwelmt myn' ziele, en zin.
Haar' zoon Kaligula is reeds in ſtaat verheven,
En 't Opperprieſters-ampt heeft hem de Vorſt gegeven.

TERENTIUS.

Ook heeft hy uwen zoon met zulk een ampt verzien,
Die gantſch Italien in eendracht doed gebien.
Uw roem en zynen, Prins.. 'k zie Agrippina nadert...

SEJANUS.

Terentius, ik ga. De Raadt zal zyn vergadert,
Ontvlieden wy haar' toorne en woede.

VYFDE TOONEEL.

ANTONIA, AGRIPPINA.

AGRIPPINA.

Hou eens ſtand,
O wreede ontmenſchde, ja vervloekte dwingeland.
Mevrouw, hy tracht alleen ons ſtamhuis te onderdrukken:
Hy heeft wel 't meeſtendeel aan Cezars gruwelſtukken:
Hy moedigt ſteeds den Vorſt tot alle wreede daân.
O groote hemel Goôn, is dit uw wil! wel aan:
Ik ben getrooſt de ſtraf, die gy ons ſteeds zult zenden
Te lyden: maar zal hier de bloeddorſt nimmer enden?
En moet de tiranny, de heerſchzugt, woede en liſt,
Regéren 't Roomſchen volk? ach, dat een felle twiſt,
En onderling krakkeel den gunſt'ling kwam beſtóken;
Zo zag ik met myn bloed, myn' hoon en ſmaad gewróken.
O wreed herdenken van myn held, dat my ſteeds ſmart,
Gun eindelyk eens trooſt aan 't afgepynigt hart.
O Goôn, gerechte Goôn, ik bid, toont mededógen,
Aan myne êelmoedigheid, die bloot ſtaat voor elks oogen.

En

En ſtraf de dwinglandy, die regel houd noch maat
In 't woên: maar hóld, gelyk een toomloos paardt langs ſtraat.
Tiberius beloont gy dus de trouwigheden?
De legiöenen, die met diergeſtaafden' eeden,
Germanikus, tot Vorſt, uitriepen van deez' troon;
Mids hy was waardiger, als gy te heerſchen? Goôn!
Maar zyne onkreukbre trouw was nimmer te belézen.
Hy wilde eêr ſterven als oit ongetrouw te wezen.
Hy déde een groot vertoog van 's Keizers deugd en moed,
Om dus te ſtillen, kon het zyn, 't oplópend bloed
Der muitelingen. Ach, moeſt ik niet droevig vluchten,
Bezwangerd zynde en op het uiterſt'! wrange vruchten?
Voor onze trouwheid en ſtandvaſtigheid geplukt.
Is dit nu 't loon, dat dus ons ſtamhuis werd verdrukt?
Deed' niet myn Egemaal, om, zonder tyd te ſpillen,
Met zyn en vrienden geld, de Legiöenen ſtillen?
Hoe dorſt gy Pizo myn Germanikus verraân?
Maar Livia voerde u, tot zulke een' dolheid aan;
En die Sejanus gantſch met gruwlen overladen,
Deed mynen held, alom vermaard, dus ſnood verraaden.
Een Vorſt van elk bemind, zachtzinnig, daar de deugd
Haare edle woonplaats hield tot onze onnoembre vreugd.
Geen troon noch ſtaatzugt kon iets op zyn' ziel verwerven.
Moeſt hy van 't ſnood vergift, ô Pizo, door u ſterven?
Zyn' deugden ſtraalden al te heerlyk in 't gezicht
Des Vorſt, die niet koſt zien dat overglansryk licht.
Geſtrengen Goden, kunt gy langer noch gedogen,
Dat hier de deugd en trouw verdrukt, en 't Ryks vermogen
Geveſt werde in het bloed der vroomen?

ANTONIA.

Ach, Mevrouw,
Moet ik u altoos zien in zulke een' diepe rouw,
En uit uwe oogen ſteeds een' zee van traanen vloeijen?
Waar door gy in myn' ziel de zelfde ſmart doed groeijen,

Door eeuwigdurenden ontroering? nacht en dag,
Ons zelfs te kwellen, is een lydelooze slag.
Uw heldt zal leven door zyn' daân op alle tongen.
De vlugge en schelle faam, geheel uit plicht gedwongen
Heeft zyne deugd en roem de waereld door verspreid.
Geen Alexander haald by hem in dapperheid,
En krygslist. Ei wil eens uw' zilte traanen droogen.
Wat Prins leefd hier op d'aard, die niet hadde aangetogen
Een rouwkleedt om de dood van uw' vermaarden heldt;
Dat zy een' groote troost voor uw gemoedt. Gy kweldt
Door al het treuren uw' gedachten, en myn' zinnen.
Laat noit uw moedig hart van droefheid overwinnen.
Want Pizo heeft voor zyn' verraderye 't loon;
Hy ging wanhoopende zyn eigen zelven doôn.
Zo straft de Hemel 't kwaadt, laat noit de deugd verdrukken.

AGRIPPINA.

Wie hadde oit deerniss' met myn' bittere ongelukken?

ANTONIA.

Ei spaar die redenen. Gy werdt op 't hoogst bemindt.
Het heugd my, hoe het volk wanhoopende en ontzindt,
Wanneer ons droevig lot kwam dondren in hunne ooren,
Uitbarste in razernye, en in verwoede tooren;
Ja lasterde de Goôn, en alle Hemelliên,
Dat zy zo braven Prins, als de aarde oit heeft gezien,
Met deugd en trouw versierdt, in rampen deden vallen.
Men liep hunn' tempels op. Men zag geen altaars brallen.
Hunn' luister brak men af, uit bittre wraak en rouw.
Uw angstig lot wierd zelfs ten last gelegt, Mevrouw;
Den zoon, en moeder; ja dat zy dus samen smeden
Ons algemeen bederf. De wanhoop hadt de reden
Van 't volk verwonnen, die, met droefheid opgevuld,
Hunn' kindren wierpen op den straat vol ongeduld.
Elk riep, men deede een Vorst verradelyk dus sterven;
Om dat men vreesd' hy zoud de vryheidt weêr verwerven,
Die ons rampspoedig was benomen; Ja men tragt

't Bloedt

't Bloedt uitteroeijen van Augustus eêl geslacht. (den,
Onnoemlyk was 't gejuich, wanneer gy kwaamt te land-
Met de as van uw Gemaal, aan Brundisiums stranden.
Vondt gy dien oever niet bezet aan allen kant?
De wegen vloeiden weg naar Rome, en ook het landt
Van 't volk, om u hun' trouw en liefde te bewyzen.

AGRIPPINA.

't Gekerm, 't geween, 't gezucht, doet myne ziel noch (yzen
Wanneer ik eens herdenk, dien al te wreeden dag,
De ontmoeting van het volk als ik weêr Rome zag.
Veel wierde door 't gedrang verstikt... Maar 'k zie verschynen
Myn zoon, hy kan alleen vermindren myne pynen:
Myn' ziel geniet alrede eene onuitspreekbre vreugd;
Met hem te zien, voelt zich myn hart op 't hoogst verheugd.

ZESDE TOONEEL.

KALIGULA, AGRIPPINA, ANTONIA.

AGRIPPINA.

O Zoon, ik zie in u Germanikus herleven.
Wil ook, gelyk hy deed' naar roem en glori streeven.
Toon door uw' daaden, dat gy zyt uit zulken heldt
Gesprooten, die alom zyn vyand heeft geveld.
Zyn' deugden, roem en eere, als heerelyke daaden,
Zyn door 't heel al vermaardt, met zegens overladen.
Zyn' haters schieten vry hunn' pylen uit in gal
Gedoopt; zyn' trouwheid en standvastigheid staan pal,
Zy kunnen laster, nydt, alle eeuwen door braveeren.
Men zal zyn' daaden noch in later tydt waardeeren.
Door zyne schrandre list, krygskunden en beleid,
En onverschrokken moed, en groote dapperheid,
Heeft hy Dalmatiën voor zyne magt doen beeven.
De Armeners en Massiers steeds wetten voorgeschreeven.
De Angrivariërs getemdt, behaalt veel krygstroffeën.
Segestes ook verlost uit groote zwarigheên.
In Duidschland deed hy steeds al de onderdaanen duchten

Voor

Voor zyn' gevreesde magt, hunn' heirkracht ſtadig vlug-
ten.
In 't kort, geen Vorſt, hoe groot, heeft oit geleefd op aard.
Die meerder glori heeft verkrégen door zyn zwaard,
Als myn getrouwe Heldt, voor ider klaar gebleeken.
Hy is noit in zyn plicht tot zynen Prins bezwéken,
Schoon, die zyn zege en eere op 't hoogſten heeft benyd:
Nochtans heeft hy betoont alom zyn' trouw en vlyt,
Voor 't ryk en Roomſchen Volk: doch moeſt zyn leven
enden,
Door 't ſnood vergift, wie kan verraderye afwenden.
De Vorſt heeft myn Gemaal van 't leven ſnood beroofd,
Door liſt, ach, was daar door, dat vuur in hem verdoofd
Maar zyn ongrondbaar hart, weet alles uit te werken.
Zyn gunſteling doet hem in alle gruwlen ſterken.
Myn trouwe vrienden zyn ellendiglyk geſlagt.
Sabinius wierd ſchelmſch verraân, en omgebragt:
Ja, tot ſlagtoffer aan Sejanus gruwelſtukken.
Men ziet, ô Romen, uw' voorſtanders fel verdrukken
Ik vrees in 't einde voor Kaligula, ô Zoon!
Schoon gy eens zyt behoedt door krachten van de Goôn.

KALIGULA.

Mevrouw, 'k weet, dat ik ben uit zulk een heldt geſproten.
'k Ben in myn' ziel verheugd te zyn één van zyn' looten,
En heb tot moeder zo grootmoedige Vorſtin,
Als de aarden immer droeg, die, 'k met myn hart bemin.
Ik weet des Keizers liſt, men kan die noit doorgronden,
Noch zynen valſchen aart en ongemeene vonden:
En ken den bloedtdorſt van Sejanus, en zyn hart;
En heer ſchzugt, daar zyn' ziele op 't hoogſte is mê benard
Zyn vleijen, zyn geſmeek, doen hem in hoogheidt ſtellen.
Hy doed Tiberius, alwaar hy gaat, verzellen.
De Vorſt moet zyn gevleid, ſchoon 't ſtrydt met zynen
Nochtans, die hem ſteeds vleid, acht hy zyn gunſten waard.

AGRIPPINA.

Wil aan den Prinſſe uw tyd met vleijery beſteden.
Hoor, myn Kaligula, uwe vaders laaſte reden:

Ba

Ban uit uw edel harte eens uw' grootmoedigheid,
Wil onder 't wreed geval, 't geen ons vervolgt mé bukken.
Getroost u 't bitter lot, en weest vol moed, bereid,
Uw' drift te toomen, om dus alle ongelukken
Te ontgaan. Ik bid Mevrouw, volg voor het laast myn raad.
Ei! wil den magtigsten hunn' grootheid niet verstooren,
Zo gy naar Rome keerdt: vlei hen, eer 't is te laat;
Op dat ons edel bloed niet gantschelyk gaat verloren.
Die red'nen sprak myn held, toen hy stierf, met veel smart.
Het teêr herdenken van die woorden, pynt dit hart.
Die woorden, myne zoon, uw' ziele moeten raaken.
Ik kan myn moedigheid in 't minste niet verzaaken...
Maar wat of Lako dus vol iver herwaards dryft?

KALIGULA.

'k Verwagt van hem bescheid, indien de Keizer blyft
Volharden in zyn' reis.

AGRIPPINA.

'k Zal, met verlof, vertrekken.

KALIGULA.

Hy zal my Cezars wil en zin, geheel ontdekken,
En wat men hede heeft besloten in den Raadt.

AGRIPPINA.

Vaar wel, Kaligula, myn' hoop, myn toeverlaat.
Neem, neem in acht, myn Zoon de réd'nen uwes vaders.
Laat zich zyn' deugd en moed verspreiden door uwe aders.

ZEVENDE TOONEEL.

LAKO, KALIGULA, ANTONIA, AGRIPPINA.

LAKO.

Ik bid, vertoeft: maar hoe! gy schynt geheel ontroerdt!
Mevrouwen, heeft myn' komst uw' zielen dus vervoerd?
Verschoon my, zo ik kome uw' redenen te stooren
Ik ga.

AGRIPPINA.

Neen blyf, wil ons des Keizers wil doen hooren.

LA-

LAKO.

Wel aan. Ik ben uw slaaf. De Vorst heeft reeds vergaan
Den gantschen Raadt: doch wat hy heeft aan hen verklaard
Is my noch onbewust: maar hy wil zonder toeven,
Naar Kapri trekken.

ANTONIA.

Ach, die reên myn hart toeschroeven!

LAKO.

O Ja, en zonder stoet in stilte dezen dag,
En geven aan zyn vriendt, Sejanus, 't ryks gezag.
Die vlytig styfd, om, tot dat groot gebied te komen,
Den Prins tot deze reis', by hem lang voorgenoomen.
Na 't scheiden van den Raadt wil zyne Majesteit,
U spreeken, Heer.

KALIGULA.

Myn Vriendt, 'k ben tot zyn dienst bereid.

ANTONIA.

Eerst moet ik aan den Vorst iets van gewichts ontdekken.
Het zal tot ons behoudt en Romens welvaard strekken.
Schep moed, ons droevig lot verandert haast in vreugd.
Streef als uwe ouders langs het pad van eere en deugd.

KALIGULA.

Kom gaan wy, ik zal steeds opvolgen zyn' geboden.

AGRIPPINA.

'k Zal u aan zyn vertrek geleiden. Groote Goden,
Doedt tot gemeene best van Romen en myn bloedt,
De straf neêrdaalen op Sejanus gantsch verwoed.

Einde van het Eerste Bedryf.

TWEEDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

TIBERIUS, KALIGULA, REGULUS, MAKRO, *Gevolg.*

TIBERIUS, *eerst tegen het Gevolg.*

Vertrek. Ik weet hoe reeds Sejanus werd gedreven,
Van staat en troonzugt; doelt bedektlyk naar myn leven,
En Romens Monarchy. Dat hy verwaand zich roemt,
Gebiedend heer, en my van Kapri Landvoogd noemt.
'k Heb hem Livillas trouw alleen daarom geweigert:
Door dien hy al te trots in zynen hoogmoedt steigert.
Hy is te vrezen: want zyn aanhang is zeer groot,
En magtig. 'k stel dit ryk aan geen gevaaren bloot;
Schoon ik zyn poogen en zyn oogwit heb geweeten,
En heerschzugt, daar zyn harte op 't hoogste is mê bezeten.

KALIGULA.

Hy staat naar uwe dood, en 't groot gezag? ô hoon!
Die 't al van u te leen bezit, tracht die uw troon
Noch te ondermeinen, u dien edlen glans te ontrooven?
't Is alles u bewust, hoe kan men zulks gelooven,
Daar gy hem 't gantsche ryk betrouwdt, en uwe macht,
Dat die by u, ô Vorst van staatzugt is verdacht?

REGULUS.

Wy zien gantsch Rome eerlang het onderst boven keeren.
Ei wil dat ongeluk van onze halsen weeren.
De lyfschutbenden, die, door Rome zyn verspreid,
Heeft hy op éene plaats gebragt, door zyn beleid,
Om dus zich meester van uw ryk en troon te maaken.
Men kan zyn' heerschzugt uit zyne oogen klaar zien blaaken.
De hoofden van uw' wachtzyn door hem aangesteld:
Hy doedt uitdeelen, aan uw lyfschutbenden, geld,

En

En gaat zelfs dag op dag hunn' legerplaats bezoeken,
Om tot zyn oogmerk u, door hen te doen verkloeken.
Hy werdt van hen geëerdt....

TIBERIUS.

't Is alles my bekend.
Maar 'k zie geene uitkomst, neen, hoe ik dit keere of (wend'
MAKRO.
'k Zou dien hoogmoedige, door uwe magt, doen beeven
TIBERIUS, *tegens Kaligula en Makro.*
't Zy verre; wilt u op den markt en straat begeeven.
Vermomd u beide: breng het volk alom in waan,
Dat ik van 't Ryk, en van 's Ryks inkomst af wil staan,
En aan Sejanus dat geheel zal op doen dragen.
Vermids zulks is myn wil en vorstelyk behagen.
Hoor wat men mompeld van zyn' trotsheid en gezag.
Hoe ik naar Kapri wil vertrekken dezen dag.
Stelt alle pógingen in 't werk en alle vonden,
Om maar de harten van myn' burgers te doorgronden.
Doet van Sejanus aart en zyne onmenschlykheên,
Een groot vertoog aan 't volk. Wat Rome heeft geleên
Door zyn gegroeid gezag. 'k zal u daar na ontdekken,
Hoe dienstig my de grond der volken kan verstrekken.
Ik ben van uwe trouw volkomentlyk bewust,
En stel me op uwe vlyt en iver thans gerust.

KALIGULA.

Wy zyn volvaardig op het wenken van uwe oogen
Te vliegen: ja wy staan alle onder uw vermogen.
Wie is geen huurling van het Roomsche Ryks gezag?
Wie moet niet zeggen dat hy u wel danken mag, (met
Voor 't geen hy heeft te leen? wie moet niet eeuwig roe
Uw wys beleid en deugd? wie uwen naam hoord noe
Moet beeven vol ontzag voor zyne majesteit. (met
Elk is verbonden goed en bloed, geheel bereid
Op te offren aan uw eisch. Wie anders iets durft denken
Doet uw beroemd gezag en glori eerloos krenken.
Hy is gelukkig, die van Rome een slaaf mag zyn.
Maar dien heerschzugtigen Sejanus, die in schyn

Van uw' bevélen op te volgen, heeft doen sneeven
Uw's ryks voorstanders, om zelfs naar uw troon te streeven.
Wat staat zyn groot gezag, ons, en gantsch Romen duur,
Zyn hoogmoed groeide met zyn'heerschzugt, van dat uur,
Dat uwe moeder stierf. Nu is hy zo vermétel,
Dat hy naar uwe dood durft staan, en Roomens zétel.
O lydelooze hoon!

TIBERIUS.

Gaat heenen; toont uw' vlyt;
De noot vereischt zulks op het hoogst. Verzuimt geen tyd.
Wilt my op 't spoedigst, hoe gy 't volk vindt, onderrichten,
Gy zult daar door uw Prinse op 't alderhoogst verplichten.

KALIGULA.

Wy gaan, ontzagbre Vorst, volbrengen uw bevél,
En ons begeeven op de markt en straat. Vaar wel.

TIBERIUS, *tegen Makro.*

Gy moet aan 't wufte volk eenpaariglyk doen hooren,
Hoe ik Kaligula, uit liefde, heb verkooren,
Tot myn navolger van de groote heerschappy.
Zie of 't gemeên niet haat Sejanus dwinglandy.
'k Verwacht hem reeds, hy zal zo daadelyk hier komen.

Tegen Regulus.

Komt gy met Agrippine.

TWEEDE TOONEEL.

TIBERIUS, *Alleen.*

O Goôn! 'k begin te schroomen.
Op, op doorzichtig brein; 't werdt tyd om dezen staat,
Van dien hoogmoedige te zuivren, en den Raadt,
Van zyne aanhangers, van zyn' bloetverwants en vrinden:
Maar wil niet roekeloos uw oogmerk onderwinden.
Deze aanslag dient te zyn met oordeel overleid,
Eêr gy, door zulke een' drift, uwe eigen val bereidt,
Dit overgroot gevaar wil ryplyk overweegen.
O schrandre veinzery, gy liet my noit verleegen;

Gy hebt door uwe kracht, beneffens die der Goôn,
My doen beveſten op den grooten Roomſchen troon,
En van myn' hooners en myn' vyanden gewróken.
Sejanus euvle moed en magt moet zyn gedóken,
Eêr hy my van dit ryk, en leven, beî beroofd.
Dat al te vinnig vuur moet werden uitgedooft.
Antonia, ik ben het alles aan u ſchuldig,
Door uwe ondekkinge. Op myn' ziel, toon u geduldig
Schep moed, de dapperheid verzelt met veinzery,
En liſt, bekleeden thans grootmoedig uwe zy.
't Is waar, Sejanus hebt gy voor een vriend verkooren
Toen was hy op het hoogſt u nodig: 'k had verlooren
Myn ryk en leven, zo hy 't niet hadde onderſchraagt.
Hy was de uitvoerder van myn wil, gantſch onvertſaagd,
Volvaardig, deed alóm zyn yver my betoonen; (neen
Maar zyn heerſchzugtig hart, doet my nu ſchandlyk hoo
Hy is geheel verblind door ſtaatzugt. 'k Meen zyn val
Te doen bevorderen, eer hy zulks denken zal.
'k Moet hem met ampten en eertitelen verhoogen,
Dat hy noit merken kan myn oogwit, of myn poogen;
En hem in top van eer doen klimmen; op dien ſtond,
Hem neêr doen ſtorten op een' doodelyken grond.
Maar zo my zulks miſlukt, vreeze ik voor alle ellenden.
Dan zal myn glori met myn leven teffens enden.
Ik hoop, de hemel zal verhoeden dezen ſlag,
En my handhaven in myn wettig ryks gezag.
Ik zal Sejanus ampt aan Makro ſtil vereêren,
En zien door veinzery en liſt, 't gevaar te weeren.
'k Moet my vooral eerſt zelfs verzekren van de wacht.
En Regulus, by wien die trotze is reeds verdacht...
Maar 'k zie hem nadren in gedachten opgetógen:
Zo heeft de heerſchzugt op zyn' ziele haar vermógen.
O Goden, ſtiert myn' tonge op dat ik myne ſmart,
Voor dien hoogmoedige, eens ontveinzen kan, in 't hart

DERDE TOONEEL.

SEJANUS, TIBERIUS, *en Gevolg van Sejanus.*

TIBERIUS. (ſen,

Kom hier myn amptgenoot van myn' bekommerniſ-
Neem nevens my uw' plaats; wil nevens my beſliſ-
Het ryks krakkeel, en ook deez' heerlyken ſtaat, (ſen
Mede onderſchragen door uw' wys beleid en raad;
Ja Romens luiſter doen veel gloriryker brallen.
De wandelgallery was op myn hoofd gevallen,
Hadt gy niet ondersteundt: ik was geheel verplet,
Te morſlen, onder 't puin, hadt gy my niet geredt.
Gy zult tot loon dees dag zyn op den troon verhéven
Beneffens my, en aan de waereld wetten géven.
'k Wil, myn Sejanus, dat gy werdt van elk geëerdt,
Als ik, en gy het ryk naer uwen wil regeerdt.
'k Heb alles tot myn' reiz' volkomen doen bereiden.
'k Wil in myne ouderdom op 't land my gaan vermeiden.
Ik ben geheel verknocht aan uw' trouwhartigheid,
En volge uw raad, myn vriendt.

SEJANUS.

Onzagbre Majeſteit,
Gy doedt myn's oordeels wel, dat gy u zult verluſten
Te Kapri, daar zal noit een hofflang u ontruſten:
Noch Agrippina, die zo langen als zy leefd,
Zal eeuwiglyk dit ryk ontroeren; want zy ſtreefd
Alle uw' bevélen en des ſtaatsbelangen tégen;
Ja die grootmoedige, maakt my op 't hoogſt verleegen.
Zy werd van 't wufte grauw geviert, gevleit, bemindt;
De heerſchzugt en het woên maakt die Vorſtin verblind.
Haar al te wrokkige aart verſpreid zich in haar' kindren.
Zy doen uwe achting by uwe onderdaans vermindren.
Zy heeft de harten der Romeinen reeds verdeelt.
Haare aanhang groeit met magt, ô Vorſt, ja yder ſtreeld
Vol yver die Prinſes; zy durven zich beroemen
Op haar' grootmoedigheid, en van haare aanhang noemen.

Men pryst volmondig haar beleid gantsch onbeschroomt
De legiöenen heeft zy in hun woên betoomt,
En hen gestilt; zy ging door mannen moed gedréven,
Der krygsliên blódigheid op 't krachtigts tegenstréven,
En hielt het gantschen heir ook staande, dat ter vlucht
Zich had begeven door een overvalsch gerucht;
Heeft de gewonden in haar byzyn doen verbinden.
Door haar'heersch zugtigheid durfd ze alles onderwinden
Zy heeft, om heur gantsch te verzek'ren van uw troon,
Der heiren Voesterkind, doen noemen haaren zoon,
En hem steeds dag op dag het leger doorgedragen.
Dus heeft zy uwen staf doen schandiglyk belaagen.
't Is u niet onbewust, dat zy tot uwer spyt,
U gantsch mistrouwende, ja weigerde u, dien tydt,
Van eenig' spys of drank van uwe hand te ontfangen.
Dit deede uw' ziel en hart met bittre smarte prangen.
Gy wierdt by al uw volk gehouden, groote hoon!
Voor een vergiftiger, dat gy heur zocht te doôn.

TIBERIUS.

Ik ken haar heersch ziek hart. ik weet haar' trotzigheden
En wantrouw; dat zy 't volk oprooide, die te onvreden.
Maar Regulus zie ik ons nadren; aan wiens raad
Ik ben verknocht: hy strekt een' zuil aan onzen staat.
Dien burgerheer, durfik, beneffens u vertrouwen.

SEJANUS.

Ik vreeze in 't einde, dat men ons zal laagen brouwen.
Gy kendt Kaligula en Agrippina: zy,
Zy hebben aanhang en staan naar uw' heersch appy.
Indien wy wilden eens 't gevaar te boven streeven?
Zo moet Kaligula en zyne moeder sneeven;
Zy zyn by schuldig aan gekwelte Majesteit.
En Drusus, die reeds is gevangen heeft beleidt.....

VIER

VIERDE TOONEEL.

REGULUS, LAKO, TIBERIUS, SEJANUS, *en Gevolg van Sejanus.*

REGULUS.

Vorst, Agrippina kwam aan de ingang my ontmoeten
Van deze zaal; zy wenscht zyn' Majesteit te groc-
Zy scheen geheel ontroert, tot in de ziel bedroeft, (ten:
En loosde zucht op zucht: haar' tong' was als geschroeft
In haaren mond; zy gaf in 't eerst noch taal, noch téken.
Op 't laast verzocht zy my; zo ik u kwam te spreeken,
Dat ik uit haaren naam, met alle eerbiedigheên,
Verzoeken zoude aan u, of zy mogt nader treên.

TIBERIUS.

Ga heên, myn Lako, wil heur herrewaards geleiden.
'k Zal Agrippine en u te samen hier verbeiden.

LAKO.

Ik volge uw streng bevel.

VYFDE TOONEEL.

TIBERIUS, SEJANUS, REGULUS, *en Gevolg.*

SEJANUS.

Wat wilt gy doen, myn Prins!

TIBERIUS.

Hoe zoude ik heur gehoor doen weigeren, geensins:
Een Vorst betaamt om elk zyn' red'nen aan te hooren,
Ondanks zyn wil.

SEJANUS.

Van die uw' dood heeft dier gezworen,
En die door woede en list uw volk tot muitery
Verwekte, om dus in 't eind' den staf der Monarchy
Te wringen uit uw' hand. Heeft zy heur niet vermeeten,
En door het gantschen ryk volmondig uitgekréten,
Dat Livia en gy, door Pizo, om den staat

Te drukken, haar Gemaal vergeeven heeft. ô Haat...

REGULUS.

Zy komen.

TIBERIUS.

Wil, myn vriend, uit deze zaal vertrekken
Om niet haar trotzig hart in gramschap op te wekken.
Zy geeft aan u alleen de schuld, dat hare heldt
Vergeven is, en door uw' list is neêrgeveld.
Men moet wat langsaam zien haar' moedigheid te snuiken
En in die zaak, de list en veinzery gebruiken.
Als ik naar Kapri ben vertrokken, zult gy zien,
Of gy dat moedig hart kunt naer uw wil gebiên.
Ga heen. Myn Regulus, ik hoop deez' dag te korten
Zyn groot gezag, hem in den afgrond neêr te storten.

ZESDE TOONEEL.

AGRIPPINA, TIBERIUS, REGULUS, LAK...
en Gevolg van Agrippina.

AGRIPPINA, *tegen haar Gevolg.*

Wacht my aan de ingang van 't Paleis. Zyn' Majesteit
Is 't waar als zich 't gerucht door Rome heeft ver(spreid
Dat gy Sejanus wilt, beneffens u, opdragen
Uw ryk, daar hy door list uw leven doed belaagen,
En uwen troon. Hy is gantsch meester van uw' magt.
Niets kan hem wederstaan. Hy heeft uw' groote wacht
In ééne plaats gebragt. Kunt gy zulks niet beseffen?
Gy wilt dien wreede doen in eere en staat verheffen,
Alleen, geloof ik, om den schepter uit uw' hand
Te wringen, en uw' dood hem, tot een offerpand,
Te doen verstrekken. Wie, wie heeft uw Drusus leven
Door 't snood vergift beroofd? ô Goôn! wie moet niet beven (raân
Voor zyne onmenschlykheên. Men heeft den man ver
Ondanks uw wil, durfd hy noch naar zyn' weduw staan,
Kendt gy zyne ontrouw niet, en valschheid, lôze trêken
Daar 't als de zon zo klaar de waereld is gebleeken.

T...

TIBERIUS.

'k Weet alles tot myn leet. Ik hoore u aan, Mevrouw.
Hoe zoud hy wankelen in plichten, en in trouw?

REGULUS.

Geen trouw bezit zyn hart: maar hoogmoed, listigheden
En heerschzugt; ja hy tracht ons op den nek te tréden.
Daarom, ontzagbre Vorst, heeft hy uw édel bloed
Eerst doen verdelgen, en onmenschlyk en verwoed
Haar stamhuis onderdrukt, om meester van uw' staaten
Te werden, zoudt gy dan zulks ongewróken laaten?

AGRIPPINA.

Hy heeft my opgehitst, dat ik toch nimmermeêr,
Van u oit spys of drank ontfangen zou: geen eer
Of trouw bezat uw' ziel; dat gy my zocht te dooden
Door snood vergift. Gy wilt vertrouwen aan dien snoden,
Dien hofharpy, uw ryk, die door zyn angel tracht
Uw hof te ontsteeken, om gantsch Romen in zyn' magt
Te krygen. 'k Weet, 'k deede u in felle toorne blaaken
Door myne wantrouw, Vorst....

TIBERIUS.

Laat ons die rede staaken.
Zulks is my gantsch bewust.

AGRIPPINA.

Beroemde Majesteit,
Gy kendt myn' zuivre ziele, en myne êelmoedigheid,
Die ziel, die zal haar noit van 't waren pad der deugden
Verleiden laaten: neen; door dien my 't strekt tot vreugden.
Grootmoedig is myn hart, niet minder myne faam.
'k Hoop noit te smetten of bezoedelen myn naam.
Sejanus zegt; gy hebt myn heldt, gantsch zonder vlekken,
Met deugd versiert, door list, uit Duitschland doen vertrekken;
Om dat gy zynen roem benyde aan allen kant:
Daarom hebt gy getracht hem verre van de hand
Te zenden: want gy durfdt geen menschе op aard vertrouwen.
Gy vreest altyd, dat elk u laagen tracht te brouwen.
Ook dat gy stadig zoekt, Augustusgroot geslacht,
Gantsch uit te roeijen, zo gy kunt, door list of magt,

Zo ſchildert hy u af. In 't kort, gy hebt doen ſnéven
Myn Prins, en mynen zoon beroofdt van 't lieven léven,
Uit nydigheid, om, dat zy ſtrekten aan uw troon
Pilaaren; gy liet, door naijvrigheên, hen doôn: (den
Doch ik vertrouw zulks noit van u; maar van dien wree-
Sejanus, die ſteeds tracht onze ondergang te ſmeeden.

TIBERIUS.

'k Heb noit getwyfeld aan uw' deugden, vlyt en trouw,
En hoop, dat gy my noit verdenken zult, Mevrouw.
't Is waar, wanneer myn heir, door laffe vrees gedréven,
Op 't overvalſch gerucht zich had ter vlugt begeeven,
Dat gy het ſtaanden hieldt met meêr als mannen moed.
En de gewonden liet verbinden met veel ſpoedt;
De legiöenen hebt doen ſtillen, en verbrooken
Hun' muitery, dat heeft in 't eerſt myn hart ontſtooken
Met wantrouw en met vrees, tot bittre hoon en ſmaat
Der legerhoofden, dat een' vrouw deed zulke een' daad.
Ik hebbe in hevigheid en toorne, aan u verweeten,
Dat gy, door heerſchzugt wierdt genoopt, hadt gantſch vergeeten
Uw plicht, en gy zulks deede alleen om myne magt
Te krygen op uw' hand.

AGRIPPINA.

Ik heb zulks noit getracht.
Al wat ik heb beſtaan, was, om den krans te veſten
Op uw vergoden kruin, en voor 't gemeenen beſten.

TIBERIUS.

'k Ben daar van overtuigt: maar uw grootmoedig hart
En hévigheden zyn meeſt de oorzaak van uw' ſmart.
'k Geloof Germanikus, is door vergift vergéven,
En dat Sejanus hem, door Pizo, brogt om 't léven.
Zoude ik tot nadeel van myn' ruſte en myn gebiedt,
Een Prins doen doôn, daar ik my veilig op verliet?
Zoude ik Auguſtus êel geſlacht verdelgen kunnen?
O neen, Vorſtin, zo gy geloof my wilt vergunnen,
Ik heb te veele zugt voor ons beroemd geſlacht.

AGRIP-

AGRIPPINA.

Hoe hebt gy niet myn zoon op 't wreedſten omgebragt,
En in den vollen Raadt zyn vonnis onderſchreven?

TIBERIUS.

Door dien hy ſtond naar myn ontzachbaar ryk en leven.
Hoewel zyn' dood my trefte op 't diepſte in myn gemoed.
De Raadt, ondanks myn wil, heeft al te wreed, het bloed
Van uwen zoone, door de wet verplicht, doen ſtroomen,
Om voor myn troon de ruſte in 't einde te bekomen.
Maar 'k heb Kaligula, uw zoon, in ſtaat vergroot.
Hy zal in 't korte zyn myn ampt en deelgenoot
Van 't Roomſch gebied. ik wil, ja zonder tyd verliezen,
Hem tot navolger van dit magtig ryk verkiezen.
Gy zult myne achting ſteeds zien blyken, ja Vorſtin,
Hoe ik uw deugden eere en ons geſlacht bemin.
Prinſes, ik zal dees dag naar Kapri noch vertrekken.

AGRIPPINA.

Gy zult daar door uw' dood en Romens val verwekken.
Ach! gun me eer gy vertrekt, dat ik door de echte trouw
Verëend moogt werden, om een ſteunzel.....

TIBERIUS.

Hoe, Mevrouw.
Wilt gy u door den echt, in uwe hooge jaaren,
Tot uwe en myne ſchand, voor 't echtaltaar doen paaren?
Ban uit uwe edle ziel de laf heid van de min:
Laat weêr kloekmoedigheid regeeren uwen zin.
Wil noit uw fier gemoed door zulke een' drift bevlekken.
Ik zal, zo lang ik leeve, een ſteunzel u verſtrekken.
Schep moed, Mevrouw, ſchep moed, gy zult in korte zien,
Hoe dat de heerſchzugt moet voor veinzeryen vlien.

Tegen Regulus.

Wil Agrippina nu uit deze zaal geleiden.
Ik zal in 't naaſt vertrek u wederom verbeiden.
Kom Lako, volg u Vorſt.

ZEVENDE TOONEEL.

AGRIPPINA, REGULUS.

AGRIPPINA.

Waar ſold 't geval my heên
De Prins vertrekt, en hy ſchynt doof voor myn geweên
REGULUS. (looneu
Vorſtin, dit 's 't loon van 't hof: dus doet men trouw be
Gy kendt de ſtreeken, en de Prins wil niets verſchoonen
Zyne ondoorgrondbre liſt, zyn' valsheid, veinzery,
Heeft hem tot Vorſt gemaakt van Romens Monarchy.
Gy kendt zyn aart.

AGRIPPINA.

O ja; ik ken zyn' liſtigheden,
Tot myne ſmart. By hem helpt ſmeeken noch gebéden.
Hy heeft zyn troon geveſt in myn doorluchtig bloed.
Nu weigerd hy me een' trouw....

REGULUS.

Laat niet uw fier gemoed
En onverſchrókkig hart van droefheid onderdrukken.
Herroep uw' moedigheid; wil uit uw boezem rukken
Wat u dus zuchten doet.

AGRIPPINA.

Ik treure om dezen ſtaat.
O Romen! wat lydt gy door zulke een Vorſt, en Raadt
En gunſteling. Men moord uw' trouſte burger vaders
De zuilen van uw ryk, wier trouw zweefde in hun
O edle vryheid, hoe werdt gy geheel verdrukt! (aders
Alle uw' voorſtaanders zyn door 't woede weggerukt.
Kom Regulus, laat ik gehard kloekmoedig ſterven.
'k Zal door de dood alom eene eeuwige eer verwerven
Door dien my heden walgt het leven. Laat ons gaan.

REGULUS.

Doorluchtige Prinſes, als 't u belieft, wel aan.

Einde van het Tweede Bedryf.

DE

DERDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

TIBERIUS, ANTONIA, REGULUS, LAKO, *en Gevolg.*

ANTONIA.

Wie leeft in Rome, die niet zidd'ren moet en schroomen, (men,
Voor dwinglandy? wie zyn niet door hem omgekomen?
Zeg my, onzagbre Vorst, waar uit bestaat uw Raadt,
Als uit Leênlieden van Sejanus, die die staat
Bekleeden? wie tracht niet dien trotsche te behagen?
O magtig Romen, 'k zie, van eindelooze plaagen,
U overstroomen, zo de Prins naar Kapri trekt!
Ik weet, uw gunsteling heeft zulks in u verwekt.

TIBERIUS.

'k Wil in myne ouderdom gerustiglyk regeeren.

ANTONIA.

Zo moet gy dat serpent, dien hotharpy verneeren,
Wiltgy niet zyn verneerdt, en hem noch dezen dag,
Eer gy vertrekken zult, ontneemen 't groot gezag,
Dat hy in Rome heeft. Ik raade u volgens plichten.

TIBERIUS.

Op welke een' wyz' zal ik 't uitvoeren, hoe verrichten?

REGULUS.

Ontrek hem uwe gunst; doe blyken aan 't gemeên,
Hoe gy hem thans mistrouwdt: gy hebt daar toe veel'reên:
Dat hy zich met het goedt der burgren heeft doen mesten,
Uw' ryks voorstaanders uit doen roeijen, om te vesten,
Zyn snoode voeten op uwe edlen Roomschen troon;
Door heerschzugt gantsch verblind u zelf, ten trots der
Goôn,
Daar af wil schoppen. Laat uwe Agrippina trouwen.
En kom hem voor, myn Heer.

T1-

TIBERIUS.

Dat zou my onheil brouwen.
Ik ken te wel dat fier en edelmoedig hart.
'k Was dan min veilig in myn ryk, ô neen, zy tart
De grootſte helden, die in Rome oit zyn geboren.
Myn ſtaat en leven ging door zulke een' trouw verlooren.
'k weet wat myn troon vereiſcht, en wat my ſtaat te doen.

REGULUS.

Ik zie Kaligula vol yver herwaards ſpoên.
Hy zal iets van gewicht zyn' Majeſteit ontdekken.

ANTONIA.

Met uw verlof, myn Prins, ik zal van hier vertrekken.

TIBERIUS.

Neen, blyf, en wil met my aanhooren, wat hy zal
Aan my berichten; of 't ſtrekt tot Sejanus val,
Of myne dood.

TWEEDE TOONEEL.

KALIGULA, TIBERIUS, ANTONIA, REGULUS, LARO, *en Gevolg.*

TIBERIUS.

Myn neef, wil onbeſchroomt verkonden,
Hoe zyn de harten van myne onderdaans bevonden?
Zyn zy my trouw, of tot Sejanus dienſt bereid?

KALIGULA.

Elk haat Sejanus; maar bemind zyn' Majeſteit.
Zo dra ik was vermomd, ging ik bedektlyk ſtreeven,
Naar markt en ſtraat, uit plicht en yver voortgedréven.
Ik hoorde laſteren, eenparig, de ondaans, van
Dien wréde, hoe hy ſtrekt voor Romen een tiran;
Hoe hy uw' gunſten ſteeds misbruikt door zyne daaden.
Dat hy een vyand is van deugden, overladen,
Met alle onmenſchlykheên, dat hy geheel verwoed,
Geplengt heeft en gezwelgt onnoozel burger bloed.
Ja dat hy tracht door moord, bloedtplengingen, te raaken
Op Romens troon; zyn' ziel ſchynt van die drift te blaken.

'k Had

'k Had nauwelyks uw' reiz' naar Kapri, 't volk ontdekt:
Of elk, ſcheen in zyn hart verſlagen, roept dit ſtrekt
Tot onzer ondergang. Hoe zal hy nu vermétel,
Met's Vorſten diadeem', op dien vergoden zétel,
Als Prinſſe praalen; en een ander weêr, men eert
Den Keizer in zyn vriend Sejanus, dit begeert
Zyn' Majeſteit van elk; een derde, ſchynt verſlaagen
In zyn gemoed en hart, looſt zuchten, doet beklagen
Ons aller vryheid; en een vierde houd zich ſtil,
Uit vreze voor zyn' magt, en zegt 't is Keizers wil.
In 't korte: ik zie eerlang uw' ſtaaten overſtroomen
Van eindloos onheil, ja hy tracht u op te komen.
Ontwyk dien wreeden ſlag: wilt gy het burger bloed,
Hier langs de ſtraaten niet zien ſtroomen, als een vloed.
Wil dezen ſtaat en 't volk voor zulk een ramp behoeden.

TIBERIUS.

Gy hebt geheel beproeft der burgeren gemoeden.
Daar door uw' trouwen plicht, en my op 't hoogſt voldaan.
'k Neem u, voor dezen dienſt, tot myn navolger aan.

KALIGULA.

Met welke een' gunſt, ô Vorſt, komt ge uwen ſlaaf bekroonen.

TIBERIUS.

Wil, als Sejanus noit uw heere en meeſter hoonen
Door heerſchzugt. 'k Zal u zelfs voorſtellen in den Raadt.
En gy zyt, Regulus, een ſteunzel van den ſtaat.
Ik had Kaligula en Makro uitgezonden,
Gelyk gy weet, om maar de zinnen te doorgronden
Van 't ongeregeld grauw, dat zich drait als de wind,
En eert den magtigſte, door 't groot geluk verblind.

REGULUS.

'k Zie Makro nadren.

TIBERIUS.

'k Dorſt voorheene niets beſluiten:
Maar als ik weet den grond der volken, zal ik uiten,
Al 't geene myne ziel bedektlyk heeft gevoed;
En gantſch ontlaſten doen myn harte, en myn gemoed.

Uw's

Uw's welzyns, en myns ryks, doen myne ziele prangen
Met zorge.

DERDE TOONEEL.

MAKRO, TIBERIUS, KALIGULA, ANTONIA, LAKO.

TIBERIUS.

Kom, myn vriend, en help my uit verlangen.
Verhaal in 't korte, hoe dat gy de harten vondt
Van de onderdanen, hebt gy wel doorpeildt hun grond?

MAKRO.

Myn Vorst, zo dra't uw volk kwam dondren in hunne ooren,
Hoe gy Kaligula tot nazaat hadt verkooren,
En hy u volgen zoude in deze heerschappy,
Vervloekte een ieder voort Sejanus dwing'landy,
Geschakeld aan een reeks van wréde onmenschlykheden:
Dat al zyn poogen strekte om op den nek te treden,
En uit te roeijen, dat aloud beroemd geslacht
Van Vorst Augustus, reeds ten deelen omgebragt.
Men riep, dat Drusus door dien trotsche was vergéven.
Nu staat hy naar dit ryk, en naar des Keizers léven.
Men ziet nu klaarlyk, dat de Vorst onschuldig is:
Maar dat Sejanus leefd in ons bedervenis;
In overspélen en onmenschelyke streeken.
Zyn hoogmoed, heerschzugt, zyn gantsch Romen klaar gebleeken.
Men dankt de hemel Goôn, nu weêr Augustus bloed,
Na's Keizers dood, het ryk regeeren zal: wiens moed
Tart Alexanders moedt. Wat tongen kunnen melden,
De wonderdaaden van den roem der Mavors helden,
Germanikus, wiens ziel in volle vreugden zweeft
By 't Godendom; zyn' naam op de aarde onsterflyk leeft.
Men schreeuwd' volmondig uit, nu zal de staat van Romen,
Weêr bloeijen als voorheene in vrede, en overstroomen
Van heil en zegenen; nu zal de burgertwist,

En

En 't muiten van het volk volkomen zyn geſlift.

TIBERIUS.

Gy hebt uw Prinſſe op 't hoogſt verplicht. Ik zal ontdek- (ken
Myn's harts geheim. Ik moet noch dezen dag vertrekken.
Maar gy, ô Regulus, zult in den vollen Raadt,
Uitvoeren, myn beſluit, ten beſten van den ſtaat.
Gy moet thans trachten om myn' wille naar te komen.
Voerd zulks manmoedig uit; wil voor geen rampen ſchroomen.
Gy zult in 't korte zien, de uitwerking, van het geen',
Dat ik beſloten heb tot welſtand van 't gemeên.
Gy, myn navolger, zult zo lange in Rome blyven,
Om, wat hier voorvalt aan Tiberius, te ſchryven:
Want Romens welzyn is een' zaak van groot gewigt.
Volhard beide in uw' trouw; maar wankeld noit in plicht.
En gy, myn Makro, zult my op de reis geleiden.
'k Zal Lako, en myn vriend in myn vertrek verbeiden.

REGULUS.

Ik zie Sejanus en Terentius.

TIBERIUS.

O ſmart!
Ik moet hem vleijen, die een pook my tracht in 't hart
Te drukken, om, als Vorſt, met mynen ſtaf te pryken.

ANTONIA.

Vaar wel; gedenk uw heil.

VIERDE TOONEEL.

SEJANUS, TERENTIUS, TIBERIUS, KALIGULA, REGULUS, MAKRO, *en Gevolg van Sejanus.*

SEJANUS.

Laat ons deez' plaatze ontwyken,
De Vorſt is in geſprek met vrienden: laat ons gaan.

TIBERIUS. (aan.

Wat zou zulks zyn, myn vriend: ô neen, kom herwaards
Uw' yver tot myn dienſt, kan nimmer zyn volprezen.

Waar

Waar dat de Prins is, mag zyn medgezél ook weezen.

SEJANUS.

Ik dacht zyn' Majesteit te vinden hier alleen:
Maar ziende u in gesprek, dorst ik niet nader treên; (reê
Door dien zulks was myn' plicht, om niet uw' reên te stoo

TIBERIUS.

Dewyl ik u heb voor myn deelgenoot verkooren
Van myn' bekommeringe, en dat gy dezen dag,
Regeeren zult myn ryk met luister en ontzag;
Zo moogt gy, waar ik ben, vry komen zonder vraagen,
Uw byzyn kan alleen Tiberius behagen.
Kaligula, vertrek Het is uw's Keizers wil.
Gy, Makro, maakt u voort gereedt. Ik meen' heel stil,
Met u, en kleen gevolg, naar Kapri te vertrekken.
Gy zult tot leidsman my op deze reiz' verstrekken.
'k Wil met geen staatsi nu zyn uitgeleid, ô neen:
Ik wil vertrekken thans in stilten, om veel' reên.
Ik zal, als't is gezegt, u met verlangen wachten.

MAKRO.

Ik ga, en zal met vlyt, myn' plichten steeds betrachten.

KALIGULA.

De Goôn geleiden in volkomen' zekerheid,
Met veel genoegen, en vermaak zyn' Majesteit.

TIBERIUS.

Gy, Regulus, zult aan den Raadt zulks kenbaar maaken,
Als ik vertrokken ben; en wil voor Romen waaken.

REGULUS.

'k Volvoer gestreng uw wil en uw besluit, myn heer.

TERENTIUS, *tegen Sejanus.*

Nu lacht u alles toe: nu klimt ge in top van eer.

VYFDE TOONEEL.

TIBERIUS, SEJANUS, TERENTIUS, *en gevolg.*

TIBERIUS.

En, gy Sejanus, wil door loffelyk regeeren,
U, als een God, op aard, doen lóven en wardeeren.

Maak

Maak, dat uw' vyanden u eeren en ontzien:
De bondgenooten all'hun' schatten komen biên;
Ja offren alles u ten dienste op; dat uw poogen
Moog' strekken, om elk naer verdiensten te verhoogen.
Wil noit door eigenbaat of gunsten, 't heilig recht
Doen kreuken; dat de grond uw's heerschzings, zy gelegt
In deugde en ootmoed. Wil voor alles, doen bewaaren
Het burger voorrecht; noit het volk te veel bezwaaren
Met lasten. Doofterstond het muitvuur, burgertwist,
Waar door een land en staat te grond raakt, eer men 't gist.
Zo gy zulks dempt door geldt; laat dat u noit berouwen.
Noem 't geen verkwisten, daar ge een ryk mê kunt behou-
(wen.

SEJANUS.

'k Zal alles pogen om uw naam en Romens eer,
Tot in den hemel te doen steigeren, myn Heer.
Maar Agrippina zal myn opzet tegenstreven;
Te meêr, nu haare zoon is door uw' gunst verheven.
Gy kendt haar' heerschzugt, en dat al te trotzig hart;
Want zy braveerd al uw vermogen.

TIBERIUS.

Tot myn' smart
Ik géve u volle magt. Doe haren hoogmoed snuiken.
Gy kunt daar toe uw wil, gelyk een Vorst, gebruiken,
Maar maak niet, dat myn volk door 't woên aan 't muiten
raakt.
Zy werdt bemind van all' myne onderdaans. elk blaakt
In haar belang. Gy moet voorzichtig daar in werken;
Ja, dat zy 't nimmermeêr kan denken of bemerken
Wat gy oit poogt. Denk steeds op 't welzyn van den staat.
Laat u toch nimmermeêr braveeren van den Raadt.
Vaar wel Sejanus, 'k ga: wil nu door bravé daaden,
Uw hoofd bekranschen, met onkreukbre lauwerbladen.

SEJANUS.

Gun uw' getrouwen slaaf voor 't laaste noch die eer',
Dat hy geleiden moog' zyn Vorst.

TIBERIUS.

O neen, myn heer.

Uw' tegenwoordigheid werdt hier vereiſcht op heden.
Ik wil in ſtilte thans vertrekken. zyt te vreden.
Vaarwel, myn amptgenoot.

SEJANUS.

Doorluchte Majeſteit,
Vaarwel. Ik zal altoos, met alle dankbaarheid, (ne
Deez' gunſte erkennen, die ge aan uwen ſlaaf komt to
'k Kan noit die eere, ô Vorſt, u naer verdienſten loone
De Goôn geleiden u op uwe reize.

ZESDE TOONEEL.

SEJANUS, TERENTIUS, *en Gevolg.*

TERENTIUS.

Prins,
Gy weet te veinzen, dat Tiberius geenſins,
Bemerken kan, hoe gy bedektelyk gaat ſmeden,
Zyne ondergange, en tracht op zynen troon te treden.
Uw ſchrander oordeel, en weêrgadeloos verſtandt,
En veinzing, géven u, den ſchepter in uw' hand.
'k Zie u door groot en kleên tot Vorſt van 't ryk verklare
Wier ſtaatkunde is by de uwe in 't minſten te évenaren?

SEJANUS.

Kent ge Agrippina, en Livilla, beide ontzindt
Door ſtaatzugt: de eerſte werdt van al het volk bemind

TERENTIUS.

Gy moet heur vleijen en ſteeds ſtreelen haar' gedachten,
Leg 't alles op den Prins, toon mêly met haar' klachte
Ontfangtze als ze u ontmoet met alle tederheid.
Roem hare daaden en bedreve krygsbeleid.
Veins of haar' ſmart uw' ziel gevoeliglyk komt treffen.
Beloof heur in haar' ſtaat en eer te doen verheffen.
Verſchoon uw ſlaaf, dat hy dus opentlyk verklaard,
Zyn hart, aan u, zyn Vorſt.

SEJANUS.

Gy zyt myne achting waard
'k We

'k Weet wel, hoe dat een Prins zich veinzen moet en dra-
'k Vrees voor Tiberius en Agrippinas lagen. (gen.
'k Onken niet; ja, hy doet myn' eere aan de eenen kant
In tóp verheffen; 't vliegt hier alles van myn' hand:
Maar aan den andren kant gaat hy my tegenſtreven;
Beroofd myn' vrienden van hunne ampten, eer en leven.
Voor wien ik achting heb, Tiberius dien haat.
Hy heeft Kaligula in weerwil van me, in ſtaat
En eer' verhoogt; en wil ook nimmermeer gedoogen,
Het huwelyk met myn' Liville: en zegt, uw pogen
Alleen moet ſtrekken om den ſtaat en Romens troon
De waereld door te doen ontzien, zelfs van de Goôn.
Meent gy, dat door die trouw 't gemeen zal zyn bevrédigt,
Germanikus geſlacht, is al te veel, belédigt:
Zo ſprak de Prins. 'k Beken aan u, 'k bemin alleen
Livilla, om door heur op Romens troon te treên.
Haar' liefde heeft myn harte of ziele noit bezeten.
'k Bemin den Roomſchen glans; dies ik my zal vermeten,
Een weg te baanen tot...

TERENTIUS.

Livilla komt.

SEJANUS.

Wel aan:
Ik zal, als Vorſt voortaan regeeren, of vergaan.

ZEVENDE TOONEEL.

LIVILLA, SEJANUS, TERENTIUS, *en Gevolg.*

LIVILLA.

Ik zie Sejanus, ja hy ſchynt gantſch opgetogen!
Ik nader hem.

SEJANUS.

Een' zon vertoont heur voor myne oogen.
Myn' lief Livilla; myn 'vergode ziels Vorſtin;
Ik offer u myn hart op 't altaar van de min.
Ach, zo 't geluk ons eens kwam met zyn' gunſt beſtraalen,
En ik door 't huwlyk in uwe arm mogt adem haalen,

'k Genoot dan volle vreugd: maar zyne Majesteit,
Heeft, als voorheene, my, die waarde trouw ontzeid.
Hy hoord, gelyk gy weet naar bidden, of naar smeken,
En is in stilte 't hof, en Rome zelfs ontweeken.
Hy wil te Kapri zich doen lóven en ontzien.
Ik zal van Romen, in zyn' plaatze, als Vorst gebiên.
Ik zweere u, by de Goôn; 'k zal me alles onderwinden,
Om deze Monarchye aan uwe min te binden.
Ik meen in wederwil des Vorste, uwe echten band,
Met roem te vieren, hem te helpen doen van kant.
Gy zyt, Liville, alleen tot dezen troon gebooren.
'k Hebbe u voor myn' voogdes en Keizerin verkoren.
Gy zyt veel meerder als den Roomschen schepter waardt.
Ja, gy moest zelfs de Goôn regeeren hier op d'aard;
En hen geheel verplicht doen naer uw' wetten leeven.

LIVILLA.

Door uwe heuschheid werd myn' roem te hoog verheven.
'k Onken niet, ik beminne uw trotsch hoogmoedig hart;
Door dien het is alom in heerschzugt diep benard.
'k Wraak laffe liefde; zy kan nimmer my behagen.
Dien ik gedoog, dat my zyn' min komt op te dragen,
Moet nevens zyne ziel, vol luister, Romens staf
My mede opoffren, want myn harte wraakt een laf
Gemoed: maar 't leeft alleen in heerschen en regeeren;
En dat de waereld moet, verplicht, myn' wetten eeren.
My walgde 't leven, zo 't niet wierdt met hoop gevoedt,
Dat ik door u eerlang, met glorie en vol moedt,
Op Romens troon, van elk geviert, geëert, zou treden.

SEJANUS.

'k Zal daar toe myne magt en yver doen besteeden;
En om u op den troon te voeren, 't al bestaan;
Maar Agrippina zie ik naderen. 'k zal gaan,
Om hare gramschap en haar' woede noch te ontwyken:
Maar gy zult dezen dag als Keizerinne pryken.

LIVILLA.

Dat geven ons de Goôn. Myn' ziel haakt naar dien stond,
Dat Romen dier verplicht de wetten uit myn mond
Ontfangen zal.

ACHTSTE TOONEEL.

AGRIPPINA, LIVILLA, *en Gevolg.*

AGRIPPINA.

Hoe zyn verſlaafd uw' fiere zinnen,
Datge een verwaanden menſch kunt eeren en beminnen.
Wat menſch zeg ik, een ſlaaf des Prinſſe, ô groote hoon!
Ja monſter, gantſch niet waard, dat gy hem zoude doôn.
O neen, gy zyt uit al te dappren ſtam geſprooten,
En zuſter van een heldt, wiens bloed is ſnood vergoten,
Door uw Sejanus, die vermetele dwingeland.
Zyn niet myn' vrienden, wen hy hier de vierſchaar ſpandt,
Door hem valſch omgebragt: tracht ge u aan hem te huwen?
Neen, gy behoorde hem gelyk de peſt te ſchuwen.

LIVILLA.

Vorſtin, ik ken uw hart vol woede en trotſche reên.
'k Geloof, dat gy zelfs tracht op Romens troon te treên,
En dat uw pogen ſtrekt om elk verdacht te maaken.
Ik zie 't heerſchzugtig vuur ſteeds in uwe oogen blaken.
't Is elk bewuſt. Wat heeft myn minnaar oit misdaân?

AGRIPPINA.

Heeft hy niet 's waerelds roem, myn Egemaal, verraân?
Heeft hy Auguſtus bloed niet plengen doen en ſtroomen,
Om tot het ryks gezag door zulken weg te komen?
Nu tracht hy zelfs den Vorſt te moorden: met zyn' voet
Te treden op den nek van Cæzars ovrig bloed.
En ſchoon 't gerucht reeds heeft verſpreid, de liſtigheden:
Dat uw Sejanus en Mevrouw, te ſaamen ſmeden
Myne ondergang: dat gy door heerſchzugt, 't Roomſch gebiedt
Zult zelfs regeeren, neen, 'k geloof zulks echter niet.

LIVILLA.

En ik geloof 't ook niet als zich 't gerucht laat hooren,
Dat gy ons beider dood op 't dierſte hebt gezwooren:

Ja, dat gy heimlyk naar des Keizers leven tracht,
Om door dien weg, het ryk te krygen in uw' macht.
Dat gy door heerschzugt en door woede werd geprikkeld
Ja dat ge in uw belang hebt 't wufte grauw gewikkeldt.
Gy werdt van hen ontzien, geëerdt, gedient, bemind
'k Ken uw hoogmoedig hart, tot oproer steeds gezind.
Gy tracht, Mevrouw, alleen te werden aangebeden.

AGRIPPINA.

Ja, dat hebbe ik getracht alleen door dapperheden.
Maar nimmer was myn hart bezwangerd met verraad,
Of oproer, neen ik heb ten besten van den staat,
Altyd gepoogt naar rust der Roomschen onderdaanen:
Ja zelfs tot 's Vorsten heil, volgde ik zyne oorlogsvaanen
Het oproer steeds gestilt, en met een moedig hart,
Het heir weerhouden, dat aan 't vlugten was; ô smart!
De spyt verhit myn toorne: ik voel myn boezem beven.
'k Heb noit als gy, Mevrouw, myn echtgenoot vergeven
Door laffe min vervoerd, en noit myn heilig bed,
Gelyk gy hebt gedaan met overspel besmet. (drukken
'k Bemin geen dwingeland; 'k zoek niemand te onder
En heb noit deel gehadt aan moord of gruwelstukken.
O neen, ik heb myn'drift volkomen in myn'macht. (slach
'k Zal noit iets doen tot schand' van myn vermaard ge
Myne oogen gruwen reeds van langer u te aanschouwen
Betoom uw' driften, of zyt gy gezint tot trouwen,
Zo trouw een vyand van Sejanus, om de smaad
Op 't felst te wreeken, dat 's een pryzens waarde daad.

LIVILLA.

O lydeloos verwyt! moet ik dien hoon gedogen!
Gy zult, ô trotsche, eerlang gevoelen myn vermogen.
Braveer Sejanus vry. Gy zult hem zien in 't kort....

AGRIPPINA.

Van al zyn luister in den afgrond neêrgestort.
De Goden zullen hem 't verdienden loon verschaffen;
Voor zyne onmenschlykheên op 't alderwreedste straffen
Vrees ook der Goden magt. Kom, volg my, Julia.
De hoon verhit myn bloed en toorne.

NEGENDE TOONEEL.

LIVILLA, *en Gevolg.*

LIVILLA.

Ja, jaga,
Vry heenen, gy zult ons vermogen niet bepalen.
'k Zal u dat woên, dien hoon, op 't dierſte doen betalen.
Kamilla, volg my, 'k zal door heerſchzugt aangedaan,
Heur ſneuvlen doen, of zy zal my ten grond doen gaan.
Ik moet hier heerſchen en alleen myn' wetten geven;
En ik gedoog niet, dat men my durfd tegenſtreven:
Want myn heerſchzugtig hart is al te trótſch. O Goôn!
Geleit my, door uw' gunſt met glori op den troon.

Einde van het derde Bedryf.

VIERDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

SEJANUS, TERENTIUS, *en Gevolg.*

SEJANUS.

De Heer van Kapri is vertrokken dan uit Roomen,
Verzeld van kleen gevolg. Nu ſtaat my niets te
ſchroomen.
'k Moet myn heerſchzugtig hart ontlaſten: ja ik zal
Hier heerſchen, en deez dag bevordren, 's Keizers val,
En dood.

TERENTIUS.

Myn Vorſt, wie kan, of durfd u tegenſtreven?

SEJANUS.

Gy moet terſtond u naar myn legerplaats begeven,
Die ik, om tot myn wit te komen, heb geſticht;
En maand myn edel volk tot kwyting van hun plicht:
Ja, zeg dat ik hen zal mildadiglyk beloonen,
En naer verdienſten elk met myne gunſt bekroonen.
Stel hen myn oogmerk voor, hoe dat ik dezen dag
Wil meeſter werden van Tiberius gezag,
En hem in weerwil doen 't boosaartig hart afſtoten.
Zyn bloed, of 't myne, moet deez' dag noch zyn vergoten.
Gy moet in tuſſchen 't hof verdubbelen met wacht.
Zo dra de Prins is door myn' ſtaatzugt omgebragt,
Zal ik my voort voor Vorſt van Romen doen uitroepen.
Gy zult in aller yl verzamelen de troepen,
Om, dien my tegenſtreefd, te ſmooren in zyn bloed.
Ja, Agrippina, die my 't meeſte vreezen doedt,
Moet met Kaligula en Regulus, ook ſneven:
Door dezen weg alleen, kan ik behouden 't leven,
En heerſchen naer myn wil met volle majeſteit.
Ga, vlieg 't word tyd: toon u tot mynen dienſt bereid.
De Vorſt moet, eer de zon weêr rijſt, ten graaven daalen,

Eer

Eer ik met luyſter op zyn troon kan zegepraalen.
Myn' grootſte vyandin verſchynt. Myn vriend, vlieg heen.
Ik zal heur vleijen en aanbidden, met myn' reên.
De tyd genaakt. ik wil, ik moet alleen regeeren,
Al zoud het Roomſche Ryk het onderſt boven keeren.

TWEEDE TOONEEL.

AGRIPPINA, SEJANUS, *en Gevolg.*

SEJANUS.

Vorſtin, uw zielsverdriet; uw' hoon en bittre ſmart;
't Verdrukken van uw ſtaat, en ſtamhuis, pynt myn hart.
De Keizer is bezielt met veel nay vrigheeden,
En denkt altyd, men zoekt hem op den nek te tréden.
Hy is nadenkend, loos en liſtig, ja hy leeft,
In bloed vergieten, en al wat de wet weêrſtreeft.
Ik heb altyd getracht zyn woede te beletten:
Maar 't was vergeefs, ik kon hem nimmermeêr omzetten.
Ik weet, ik ben by u van gruwelen verdacht.
Ik zweer u by de Goôn, ik heb zulks noit getracht,
Maar altyd u bemind...

AGRIPPINA.

Hoe durfdt gy my beminnen?
Verwaende ſlaaf, ban vry die driften uyt uw' zinnen.
Ik haat u...

SEJANUS.

Ach! Vorſtin, ſtaak deze oplopenheên;
Ik ben uw ſlaaf, maar geef gehoor eens aan myn' reên.

AGRIPPINA.

'k Heb myn gehoor verbeurd, met u dus lang te hooren.
'k Weet alles: want gy hebt myn ondergang gezwooren.
En nu de Keizer is vertrokken, zult gy my,
Geheel vervolgen doen met wreede ſlaverny.

SEJANUS.

Ik u vervolgen, Goôn! wie zoude of durfd zulks denken?
Geen bitſche nyd kan oit uw' grooten luyſter krenken.

Ô neen is 't uwe wil? gy kunt met recht betreên,
Den zetel, van de Goôn, en Vorsten aangebeên.
Gy hebt door uwe daân de volken voorgeschreeven,
Dat eene vrouw meêr, als oit mannen, heeft bedreeven.
Uw roem vereeuwigt door die weergalooze daân,
Heeft reeds uw hooft versiert met schoone lauwer blaân:
Zy kunnen nimmermeêr verdorren of verslenschen.
Uw naam alom verbryd streefd boven Goôn en menschen.
Ik weet gy hebt getragt het beste van den staat.
Daarom heeft u de Vorst in 't heimelyk gehaat,
Door zyn nayvrigheên vervoerd. Gy kunt bekomen
Zyn groot gezag, tot rust van 't ryk, van ons, en Romen.
Hy is vertrokken, en 't vliegt hier van uwe hand.
Zyn' dood verstrekt aan u een waardig offerpand.
Zyn val heb ik bestemt, het moet deez' dag geschieden,
En gy van Romen naer uw wil en zin gebieden.
Indien gy uwe magt wilt voegen by myn' magt,
Zie ik, tot onzer heyl, u op den troon gebragt;
Het volk bemind u, om uw' deugd. Ik durf u zweeren,
Dat elk met diep ontzag haar' Majesteit zal eeren.
Dan werd Augustus bloed, schier uytgeroeit, met vreugd
Ten troon verheven. Gy, ô spiegel van de deugd,
Zult zyn....

AGRIPPINA.

Hou op, hou op myn glori dus te roemen.
Uw oogmerk al te wreed, moet ik op 't felst verdoemen.
Schoon my zyn' dood behaagd, ook Romens Majesteit:
Maar ik begeer niet, dat zyn val werd toebereid
Door ondaad: neen, ô neen: met groote moedigheden,
En vollen luyster, wil ik Romens troon betreden:
Want myne ziele wraakt verradery, zyeert
De deugd en moedigheid, waar van ik werd beheerd.
Myn rein geweeten zal zich noit met schand' besmetten,
Noch tegen mynen Vorst het moordzwaart oit doen wetten.

SEJANUS.

Hy heeft het tegens u gewet. Ja uw geſlacht,
Gantſch eereloos geſtort in 's afgronds duiſtren nacht.
Nu tracht hy 't overſchot door gunſten te verblinden;
Uw aller ondergang deez' dag noch te onderwinden,
Indien de Goden 't niet verhoeden. Ach, Vorſtin,
Gy kunt het ryk in ruſt regeeren naer uw zin.
Ik wenſchte u voor het woên des Keizers te bewaaren,
Om Romens heil en ruſt, alleen in u te ſpaaren.
Ik bid u anderwerf, ontfang van my den ſtaf.

DERDE TOONEEL.

LIVILLA, AGRIPPINA, SEJANUS, *en gevolg.*

LIVILLA.

Ik zie Sejanus knielt voor Agrippine. ô laf
Gemoedt!

SEJANUS.

Gy antwoordt niet!

LIVILLA.

O hoon! waar werd myn' ziel gedreven?
Ik nader. Hoe, myn heer, knielt gy voor die u 't leven
Steeds tracht te ontrooven, en u meêr als doodlyk haat;
En, die door muiterye, ons, en den Roomſchen ſtaat
Vermeeſt'ren wil, om dus haar' wraakluſt te verzaden;
En in ons bloet, vol vreugd, haar' handen wenſcht te baden.
Haar' woede en heerſchzugt klimt in top. Haar hoogmoed zwelt.
Zy meent door onze dood, te krygen, met geweld,
Het Roomſch gebiedt. Zult gy 't onzagbaar ryk regeeren,
Daar gy u voor een' vrouwe onwaardig gaat verneeren?
Laf hartige, gy zyt den edlen ſtaf niet waardt,
Noch myne liefde; neen; my walgt uw laffige aart.
Of kan haar' fiere glans uwe oogen mê behagen?
Gy zyt niet waardig meer myns minnaars naam te dragen.
Ik haat u; ja my zelfs, om, dat ik u myn' min
En hart geöffert heb. 'k Verban u uit myn' zin.

O dul-

O duldelooze hoon! moet ik die schand' gedoogen,
Dat gy, verwyfde, laagt ootmoedig neergeboogen
Voor die ontaarde.

AGRIPPINA.

Neen, ik ben, noch was ontaart.
Maar gy, Prinses, gy zyt het licht der Goôn niet waardt.
Gy zyt ontaardt van bloed. Gy durfdt een slaaf beminnen,
Op hoope van door hem het Roomsch gebiedt te winnen.
My is voor lang bekend uw' heerschzugt, en uw hart.
Noit was myn' ziele als de uwe in vuile drift benard.
'k Heb noit myne eer besmet, veel minder myn gewéten,
Tot schand' van myn geslacht, of oit myn plicht vergéten.
De Goden zullen u eerlang doen straffen, ik
Met smart zulks echter zien. Myn' ziele heeft een schrik
Voor ondaad, voor verraad, en wrede gruwelheden.
Ik zoek de onnozelen niet op den nek te treden.

LIVILLA.

Hebt gy niet door een' drift van staatzugt gantsch vervoerdt,
Meêr als éénmaal het ryk door muitery beroerdt.
Tracht gy by 't wufte grauw u niet bemindt te maaken,
Om door dien slinkschen weg, op 's Keizers troon te raaken?
Hebt gy niet tot onz' hoon, en onuitwisbre schand,
Van uw beroemd geslacht, geoffert ziel en hand
Aan Gallus... maar, ô Goôn! wilt myne tong besnoeren.
Hebt gy Kaligula door 't leger niet doen voeren,
Om u, en hem...

AGRIPPINA.

O smart!

SEJANUS.

Prinsessen staakt deez' stryd.
't Is onverdraagelyk dit bits en snood verwyt.
Ik kan die woorden in myn byzyn niet gedoogen.

Tegen Agrippina.

Gy zult in 't korte zien, in spyt van uw vermoogen,
Dat ik regeeren zal met magt op dezen troon,

En

En my aanbidden doen, gelyk men moet de Goôn.

AGRIPPINA.

'k Beken, dat gy door gunst zyt tot die eer gekomen,
En voerdt, als een tiran, het groot gezag van Romen;
Doch ik zal in het korte, u, van die glans en eer
Berooven zien, en gantsch veracht van elk...

SEJANUS.

Ik zweer,
Dat ik deez' hoon en smaad zal op zyn beurt beloonen.

AGRIPPINA.

Volvoer uw wreed besluit: neen, wil my niet verschoonen.
Ik haat myn leven, om dat gy alhier gebiedt.
Gy zoudt myn vriendschap doen, dat gy myn' borst doorstiedt.
Een menschen, ontaart van deugd, moet ik hier zien regeeren,
En myn grootmoedig hart, moet zich voor hem verneeren.

SEJANUS.

Myn tyd werd elders nu vereischt: maar denk, Vorstin,
Dat ik regeere, en gy opvolgen moet myn zin.
't Is u genoeg gezegt.

VIERDE TOONEEL.

AGRIPPINA, LIVILLA, *en Gevolg.*

LIVILLA.

In weerwil van uw poogen,
Moet gy Sejanus hier, als Vorst voor u gedoogen,
En ik zal door de trouw, tot uwe bittre smaadt,
Benevens zyne zy, regeeren Romens staat.
Gy, als een onderdaan, zult onze wetten volgen;
't Is voor een korten tyd, dies toon u vry verbolgen.

AGRIPPINA.

Ik zie myn zoon verzeld met Regulus komt aan.

LIVILLA.

Gy moet uw woede eerlang beteug'len of vergaan.

VYFDE TOONEEL.

KALIGULA, REGULUS, AGRIPPINA, *en Gevolg.*

REGULUS.

Door welke een' toorne werd uw grootsch gemoed beſtreeden?
Wat's de oorzaak van uw' ſmart, ei, wil my zulks ontleeden?

AGRIPPINA.

Ik werd geſlingert en gefold van 't wreed geval.
O lydelooze hoon! dit treft my boven al,
Dat ik den hoogmoed van Sejanus moet beöogen,
En dat Livilla is te trots en onbewoogen:
Want zy door zugt van ſtaat en min, geheel vervoerd,
Heeft door haar' bitſche reên myn edel hart ontroert.
Zy, zy braveerd my, en Sejanus durfd my dreigen.
Zy zegt my in 't gezicht, dat zy ten troon zal ſteigen.
O Goôn! ontheft my van myn' wederwaardigheên:
Ik werd verdrukt, veracht, gelaſtert en vertreên.
Of hebt gy my, gelyk de menſchen, gantſch verlaaten?

REGULUS.

Grootmoedige Vorſtin, het treuren kan niets baaten.

AGRIPPINA.

Zy noemt me een onderdaan' van heur, ô bittre hoon;
Dat ik opvolgen moet haar' wetten, en geboôn.
Ja zelfs, in wederwil van myn grootdadig harte,
Myn' fiere moedigheid moet dempen tot myn' ſmarte.

REGULUS.

Schoon uw' manmoedigheidt door hoon is opgevuld,
Ik bid, Prinſes, neem in uw lyden wat geduld.

AGRIPPINA.

Sejanus, dien tiran, in weêrwil myner zinnen,
Na 't plengen van myn bloed, tracht myne gunſt te win-
Hy heeft my aangeboôn, indien my zulks beviel, (nen,
De dood des Vorſt, en 't tryk. O wreede ontaarde ziel?

Maar

Maar ik heb zulks gewraakt. Hy heeft op 't dierst gezwo-
Des Keizers ondergang. (ren

REGULUS.

Uw zoon is reeds verkooren
Tot zyn navolger.

AGRIPPINA.

Hoe! wat hoor ik, myne zoon!

REGULUS.

O ja Mevrouw, hy moet regeeren naast de Goôn
Het magtig Roomsch gezag, na 't eind van 's Vorsten da-
En zyt verzekert dat de Prins weet al de laagen, (gen.
Die hem Sejanus brouwd. 't Is door Antonia,
Den Vorst, het al ontdekt.

AGRIPPINA.

Is 't moogelyk!

REGULUS.

O ja.
De vroome Satrius Sekundus, aangedreeven
Uit tedren plicht, en tot behoud van 's Keizers leven
En Cæzars ovrig bloed; heeft als een' zon, gantsch klaar,
Sejanus wreed besluit ten dag gebragt. Ei spaar
Uw' traanen; want uw zoon zie ik hier haast regeeren,
En ook den hoogmoed van dien gunsteling verneeren.

AGRIPPINA.

De vreugd perst uit myn oog, deez' traanen. Zoude ik zien,
Myn zoon Kaligula op Romens troon gebiên,
En dat Sejanus, dien vermetle, wierd vertreden,
Ontbloot van staat, van magt, en alle heerlykheden?
Ik zal de Goôn in myn vertrek, nu dag en nacht
Aanbidden, tot ik zie dat vrolyk uur volbragt.

ZESDE TOONEEL.

KALIGULA, REGULUS.

REGULUS.

Gy schynt in 't minste met uw's moeders smart bewo-
(gen?

KALIGULA.

Moet ik 't verdrukken van ons stamhuis niet gedoogen?
Wat

Wat zal ik doen, myn heer? 't werde al uit Keizers laſt
En ſtreng bevel volvoert? Geen onderdaan oit paſt
Het oogmerk, of den wil zyns Vorſte te beletten.
Ook is Tiberius toch nimmer om te zetten.
Gy kent zo wel, alsik, zyn aart en liſtigheên.
Kunt ge oit bezeffen of doorgronden zyne reên?

REGULUS.

O neen, myn Prins, veel min, wat hem dus porde uit Romen
Te trekken, of zoud' hy zyn médgezél dus ſchroomen?
Hy heeft doorpylen doen der burgers harten, en
Hy haat Sejanus, geeft aan hem 't gebiedt. 'k Beken,
Dat myn verſtand ſtaat ſtil en ſtom. Gy zyt verkooren
Tot zyn navolger, Prins, gelyk elk kwam te hooren,
En hy verlaat nu Rome, en geeft zyn ryks gebiedt
Eén, dien hy doodlyk haat; kan 't mooglyk zyn!

KALIGULA.

Gy ziet,
Schoon zulks onmooglyk ſchynt, het echter nu gebeuren.

REGULUS.

O Romen uwe val pord elk reeds aan tot treuren.
Ik zie in uwe veſt eerlang het edel bloed
Uws onderdaanen, door den twiſt geheel verwoed....

KALIGULA.

'k Laat alles aan het wys beſtier der groote Goden.
Laat ons geruſtiglyk opvolgen hunn' geboden.
En is hunn' wille, dat haaſt Romen moet vergaan
Door burgertwiſt, myn vriend, wie kan zulks wederſtaan?
Hunn' wille is onbepaalt. Zy voeren hunn' vermogen...
Maar Goôn! 'k zie Makro daar ons nad'ren, opgetogen.

REGULUS.

Hoe Makro! hemel! ach! verwelkt is Romens eer.

KALIGULA.

Ontſtel u niet te vroeg, dat bidde ik u, myn heer.

REGULUS.

Geſtrenge Hemelgoôn, hoe toont ge u dus verbolgen,
Dat gy het Roomſchen Ryk met rampen doet vervolgen.

ZEVENDE TOONEEL.

MAKRO, KALIGULA, REGULUS.

KALIGULA.

WAt jaagt u dus verbaast in Rome, waarde vrindt?

MAKRO.

Gy weet, de Vorst heeft lang zyn gunsteling bemind,
Maar 'k zie deez dag, myn Prins, zyn trotschen hoogmoed fnuiken,
Hem in den afgrond op het onverzienste duiken.
't Is alles tot zyn val bestemd, en dood bereid.

REGULUS.

Dat hy in top van eer door zyne Majesteit
Gevoerd werdt...

MAKRO.

En nochtans heeft hy zyn' dood besloten.
Vermids zyn heerschzucht hem voor lange heeft verdrooten.
Des Vorste schrander brein vond eindelyk geraan,
Deez' weg door veinzery grootmoedig in te slaan;
Waar in uitblinken zal des Keizers listigheeden,
Zo lang de waereld staat. Sejanus, die noch zeden,
Noch wetten eert, en op des Prinsen zetel praalt,
Zal van zyn' glory zyn, eer dat de Zonne daalt
In Thetis schoot, ontbloot, gestort in de afgrond neder:
En Agrippinaas bloed zien ik vol luister weder
Dit Ryk gebieden: Want Gemanikus geslacht,
Dat door Sejanus is ten deelen omgebragt,
Zal op dien schoonen troon roemruchtig zegepraalen,
En Roomen, als voorheene op nieuw, zyn adem haalen:
Ja heerschen met veel roem in vreede en oorlogstyd,
Dat de andre Vorsten hen verblyden, om de vlyt...

KALIGULA.

Waar is Tiberius? waar hebt gy hem gelaaten?

MAKRO.

Hy is gantsch veilig voor de listen, en soldaaten
Van zynen gunsteling. Weet zyne Majesteit
Is zelfs hier noch op 't hof in alle zekerheid,
Schoon yder waant, dat hy vertrokken is uit Roomen,
't Is om Sejanus magt met krachten in te toomen.
In 't kort hy heeft zich wel van alles doen verzien,
Indien de noodt vereischt, dat groot gevaar te ontvlien.

REGULUS.

Ik ben verwondert van die rédenen te hooren.

MAKRO, *tegen Regulus.*

Ook heeft de Vorst, myn Heer, uit allen, u verkooren,
Om uit te voeren in den Raadt zyn' wissen val.
Dit is zyn' Majesteits gestrenge wille. Ik zal
Den Raadt vergad'ren doen. Hier in zult gy bevinden,
Op welke een wys' dat gy zyn val moet onderwinden.
Tiberius verzoekt u eerst te spreeken, Heer.

REGULUS.

Myn harte klopt van vreugd. 'k Ben tot zyn dienst, o
zweer,
Dat ik het trotzig hart, hoe moedig, zal doen bukken.

KALIGULA.

Hy zoekt het stamhuys van de Cezars te onderdrukken.
Wie leefd in Roome, die niet werde alom bespied,
Elk is vól vreezen, zints hy voerde 't groot gebiedt

MAKRO.

Ik ben tot hoofdman, in zyn' plaatse, reeds verhéven.
Dit zegel en geschrift heeft my de Vorst gegéven.
Zo de aanslag ons mislukt, moet gy den oudsten Zoon
Van Agrippina, voort doen zetten op den troon,
Als wettig Vorst, om dus Sejanus voor te komen.
Dus heeft men voor 't geweld noch zyne magt te schroo
Geregte hemel Gôon! geeft ons dat groot geluk, (men
Zo zien we Augustus huis ontheft van al hun druk.
Ik zal hem vleijen, dat de vorst hem op doed dragen,
Door my, beschermer van gantsch Roomen, dus de lagen
Die hy ons allen brouwd te ontkomen, hem dan 't hart

Afflooten, dat alom met bloed dorst is benard.
Ik zie hem komen. Wilt terstond van hier vertrekken.
De vorst wagt u, myn heer, hy zal u meêr ontdekken.

KALIGULA.

In tusschen zal ik vol verlangen het beschеid
Van u afwagten.

MAKRO.

Prins, 'k ben tot uw dienst bereid.
Gy moogt u veilig op myn woord en plicht vertrouwen.
Sejane uw' staatzugt, zal dien ondergang u brouwen.

ACHTSTE TOONEEL.

SEJANUS, MAKRO, *en gevolg.*

DE heerschzugt heeft zyn' ziel verweldigt en ver-(voerd.

SEJANUS.

Ik voel myn hart bezwaard, en myn gemoed ontroerd.
Wat of my naakt? maar Goôn! wat zie ik voor myne oogen!
»'t Is Makro. Wie braveert myn' magten en vermoogen?
»Ik nader hem en veinz.

MAKRO, *doet 't gevolg vertrekken.*

Myn Vorst.

SEJANUS.

Wat voert u weêr
Tot Rome, dus in stilte en onverwacht, myn Heer?

MAKRO.

Tiberius heeft tot beschermer u verhéven.
Dit moet ik aan den Raadt, naer eisch te kennen géven.
Deez' brieven melden uw verheffing tot het Ryk,
Ten loon van uwe deugd; wiens glans ons blinkt, gelyk
De zon doet.

SEJANUS.

Heeft de Prins aan my geen brief geschreeven?

MAKRO.

Neen, zyn' Majesteit door zucht tot u gedréven,

Wilde u verraſſchen met dat eerampt in den Raadt
Gy klimt van trap tot trap, ten hoogſten top van ſtaat.
Dit is des Vorſte wil, en eenig welbehaagen,
Om aan zyn goeden vrindt zyn ſchepter op te draagen.
Hoe zal het roomſche volk dan Juichen, als het ziet,
Uw hoofd verheerlykt met 't ſieraad van 't groot gebiedt!
De bondgenooten gantſch verplicht, ſteeds zullen kuſſen,
Eerbiedig uwe hand en ſchepter: ondertuſſen
Klimt tot den Hemel toe uw' wyt beroemde faam.
De koningen, zie ik vaſt zidd'ren voor uw naam,
En bidden u om vreede, in ſpyt van hun vermoogen:
Ja tot des waerelds eind verbreidtge uw' zeegebogen.
Gelukkig is hy, vorſt, dien gy uw' gunſt betoont.
Gy eert de deugd, en laat noit goeddoen onbeloont.
O Roomen, 'k zie eerlang uw luiſter weêr herleeven,
Zo dra Sejanus tot beſchermer is verhéven.
Myn Prins, 'k zal, met verlof, den Raadt vergad'ren doen.

SEJANUS.

Wel aan: ga heenen; 'k zal my derwaards meede ſpoên.

Einde van het Vierde Bedryf.

VYFDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

SEJANUS, TERENTIUS, *engevolg.*

SEJANUS. (geeren?

Hebt gy myn laſt verricht, myn vriendt, op myn be-

TERENTIUS.

O Ja, myn Prins, men zal uw' wetten ſtiptlyk eeren.
Elk is volvaardig, om, op 't wenken van 't gezicht,
Te vliegen, ja ze zyn u, tot de dood, verplicht,
En zullen uwen wil als gy 't gebiedt nakomen.
Maar is u niet bewuſt, dat Makro weer in Romen...

SEJANUS.

Zulks is my wel bekend: ik word deez' dag ten troon
Gevoerd, en 't gantſche Ryk werd my thans aangeboôn.
Tiberius komt my zulks héden op te dragen.
Hy is geheel verblind door myn' geveinsde lagen.
Nu hoop ik haaſt, tot myne onſterfb'ren roem, den ſtaf
Te zwaijen, en de Goôn bereiden reeds de ſtraf
Van Cezars ovrig bloed. Tiberius moet ſterven,
En Agrippine eerlang het levens licht mê derven:
Zo raak ik al 't gevaar te boven. Hemel liên!
Verleendt my uwe hulp, op dat ik moog' gebiên'
Dit oud roemruchtig Ryk, tot ſchrik der bondgenooten,
En vreemde vorſten. ei! wilt mynen roem vergrooten.

TERENTIUS.

'k Zie Makro komen.

SEJANUS.

Ja, elk toond zich nu bereid,
Om my te dienen, wyl 't gerucht reeds is verſpreid,
Door Roome, dat de vorſt my 't eerampt heeft gegéven:
Maar myne ziel voelt heur van grooter drift gedréven;
Zy wil de waereld niet alleen regeeren, neen:
Zy ſtreefd naar hooger, als naar de aardſche mogendheên.

Zy wil den Hemel, aard, en zee gelyk gebieden.

TERENTIUS.

Hy komt. Ik hoop uw wil in alles zal geſchieden.

TWEEDE TOONEEL.

MAKRO, SEJANUS, TERENTIUS, *en gevolg.*

MAKRO.

IK hoor alom het volk vaſt juichende met vreugd.
Een yder toont om uw' bevordering zich verheugd.
Onnoemelyke zugt, beſpeurde ik in elks weezen
Tot u; t'ſchynt groot en kleen als van de dood verrezen.
Zo dra uit mynen mond uw eerampt was verſtaan.
De blydſchap had het hart van 't volk als overlaân.
In 't kort, in Palatyn zal thans de Raadt vergad'ren.
Ik zie ons aller heil van uur tot uure nad'ren.
Uw' zoon gebied met roem Italiên, en gy
Zult voeren over Roome een wettig' heerſchappy.
Ik zie de waereld in het kort voor u geboogen,
Eerbiedigh uwen ſtaf en Keiſerlyk vermoogen....
Maar Agrippina met Kaligula verſchynt.
Ik zie haar' fiere zon, thans in een poel verdwynt
Van ongelukken.

SEJANUS.

'k Sal my naar den Raadt begeeven.

MAKRO. (leeven.

't Werd tyd, myn Prins, uw' naam zal haaſt onſterflyk

SEJANUS *tegen Terentius.*

Sla acht op al het doen van Agrippine, en Zoon.

TERENTIUS.

Ik zal geheel verplicht op volgen uw' geboôn.

DERDE TOONEEL.

AGRIPPINA, KALIGULA, TERENTIUS, *en gevolg.*

AGRIPPINA.

IK zie Terentius.

KALIGULA.

„ Vorſtinne laet ons veinſen, „ En

»En zien zyn 's herte grond t'ontdekken, en gepeinzen.
Terentius, hoe dus? dat gy thans treurig zyt,
Wat dooft uw' fieren geest, t'is nu geen treurens tyd:
Want uwe Meester schynt tot Roomens troon geboren.
Men hoort alom, dat hy is door den Vorst verkooren,
Beschermer van dit Ryk: gy zyt zyn' boezem Vriend,
En hebt door uwe trouw zyn hoofdmans ampt ver-
Ik twyffel geensins of hy zal u dat vereêren. (diendt.
Hy kan uw staat door ampt op ampten doen vermeeren.
Gantsch Rome Juicht, nu dat Sejanus zal betreên,
Deez' wyt vermaarden troôn.

TERENTIUS.

Hy werd van groot en kleen,
Bemind en aangebeên, om zyne deugd en daaden:
Hy weet te schiften al het goeden van het kwaden;
En zyn staatkundig hart werd niet genoeg geroemt.

AGRIPPINA.

Noch zyn bloeddorstig hart werd niet genoeg gedoemt,
Noch zyn' heersch ziekte ziel en valsch....

KALIGULA.

Betoom uw' drift en.

AGRIPPINA.

Hy is die vroome Heer, die 't goed van 't kwaad kan schif-
O! Goôn! (ten

TERENTIUS.

Mevrouw, gy schynt tot in uw' ziel ontroerdt.
Waar' werdt gy door uw' haat en wraaklust heên gevoerd
Het is des Keizers wil, wie durft zulks weder-stréven?

AGRIPPINA.

Zo heeft de Vorst aan hem dat waardig ampt gegéven?

TERENTIUS.

O Ja, Prinsses, hy zal op heeden in den Raadt
Bevestigt werden, tot veel heil voor Romens staat.
Ik zie Livilla, met veel yver, herwaards tréden.

AGRIPPINA.

Op haar aannad'ring voel ik beeven al myn léden.
'k Zie in haar weezen klaar staatzugtig trots gemoed.

VIERDE TOONEEL.

LIVILLA, AGRIPPINA, KALIGULA, TERENTIUS, *en gevolg van Livilla.*

AGRIPPINA.

Gy schynt verheugd, Mevrouw, wat of uw' vreugd (den voed?
Of is 't, om dat de Vorst Sejanus heeft verhéven?

LIVILLA.

Gy zult niet langer ons vermoogen tegen stréven,
Noch trotschen zyne magt, gelyk gy deedt voorheên.
Hy zal in wederwil van u den troon bekleên.
De Goden zullen haast uw' trotschen hoogmoed snuiken.

AGRIPPINA.

Laat hy daar toe zyn' kracht en tiranny gebruiken.
Myn hart zal noit den wil der Goden wederstaan:
Maar uw' Sejanus woên zal ik steers tegengaan.
Hy heeft myn ondergang voor langentyd gezworen.
Denk vry, in Romens troon legt zyne val geboren.
Goôn! 'k zie Antonia, de moeder van een held,
Wiens naam noit sterft, schoon hy t'ontydig is geveld.
Men kan de trouw, de deugd en kuischeid in heur leezen:
Maar gy schynt in het minst van 't edel krooft te weezen,
Veel min de zuster van een held, die door zyn daân,
Zyn hoofd bekroont heeft met onwelkbre lauwerblaân.
Men zal zyn naam by vriend en vyand eeuwig eeren,
En sieren....

LIVILLA.

Maar uw roem doet zynen naam verneeren.

VYFDE TOONEEL.

ANTONIA, AGRIPPINA, LIVILLA, KALIGULA, TERENTIUS, *en gevolg.*

ANTONIA.

Gy schynt verbolgen op elkaâr, in reden strydt.
Waar toe dient deze toorne en 't schandiglyk ver- (wyt?
Waar werdt gy heen vervoerdt?

LI-

LIVILLA.

Zy durfd myn' liefde hoonen.
Ik zweer Sejanus zal heur, op haar' beurt, beloonen.
Ik zie haar' trotsche ziel door zyne magt verneert.
Gy hebt al lang genoeg ons allen gebraveert.
Heeft uw staatziek gemoed geen onheil ons gebrouwen?
Gy hebt in Rome elk één altyd verdacht gehouwen.
Hebt gy geen duyzend werf getracht deez' grooten staat,
Te drukken? wie leefd vry van uwe bitsche haat? (ren?
Hebt gy niet zelfs den Vorst uw woede en wrók gezwo-
Wat heeft Sejanus u misdaan? 'k wensch zulks te hooren.

AGRIPPINA.

Hoe vraagdt gy naar het geen, dat waereld kenbaar is.
'k Ben in een poel gestort van bitt're jammernis,
Door dien verrader, die myn waarden zoon deed snéven,
En heeft myn Egemaal door Piso doen vergéven.
Nu tracht hy 't overschot van myn beroemd geslacht,
Te storten door zyn' list in 's afgronds naaren nacht.
Zoekt hy Augustus stam niet gantsch'lyk uit te roeijen?

LIVILLA.

O Lastereese, wil uw' bitsche tong besnoeijen.

AGRIPPINA.

Werd ik niet waar ik ga, of sta, alom bespied?

LIVILLA.

Dat is uwe eige schuld, wyt zulks Sejanus niet.
Gy hoont een yder door uw' trotsche en bitsche reden.
Door heersch en staatzugt gantsch vervoerdt, zoekt gy te
Ons allen op den nek, te dompelen in 't graf (treden.
Tiberius en zelfs....

AGRIPPINA.

Noit heb ik Romens staf,
Als gy, oit ondermeind: noit kweste my de liefde
Van eene onedle ziel: geen staatzugt my zo griefde.
Noit heeft myn hart getracht van 't pad der deugd te gaan;
Veel min den slinkschen weg, als gy doedt in te slaan.

LIVILLA.

Moet ik die bitsche reên, ô Goden! noch gedoogen?

Gy hebt zulks zelfs getracht met uw vermetel poogen.

AGRIPPINA.

Ik min geen gunſteling, geen ſlaaf, of dwingeland.

LIVILLA.

Hy is veel edelder als gy. ik zal myn' hand
En hart hem offeren.

ANTONIA, *tot Livilla.*

Waar zyn uw' fiere zinnen!
Hoe zyt gy dus ontaart, dat gy thans durſdt beminnen,
Eén, die door woede alleen en wreede dwinglandy,
En onvermoeyde liſt tracht naar de heerſchappy?
Waar is uw fier gemoed? ach! waar zyn uw' gedachten
Dat gy bemindt een ſlaaf, dien gy trotſch moeſt verachten?
Herroep uw' zinnen, en herdenk uw' edle trouw.
Gy zyt tot twémaal toe geweeſt eens Prinſſe vrouw
Van 't magtig Romen, dat elk een durfd wetten geven.
Waar werd nu uwe geeſt van lafheid heên gedréven?

LIVILLA.

Mevrouw, ik ſta verzet om uwe fiere reên.
Sejanus zal, als Vorſt, den Roomſchen troon bekleên.
Dies dunkt my, dat ik moog' myn hart aan hem verbinden.
Hy is veel meêr als zoon eens Prins. ik hoop te vinden,
In hem een Ryks monarch, met volle Majeſteit.
De Vorſt is oud, de ſtaf ſchynt voor hem reeds bereidt.

ANTONIA.

'T Is waar, hy heeft de gunſt des Prinſſ': maar wie kan bou
Op d'ydelheên van 't hof. Men doet hem lagen brouwen
Mevrouw, zyn groot gezag werd heden ondermeind.
Men ſtelt reeds al in 't werk waar door zyn' roem ver-
kleind.
Een Keizer, die zyn Ryk zorgvuldig wil regeeren,
Zal om 's Ryks voordeel, doen zyn gunſteling verneeren.
Gy kendt Tiberius geveinſde liſtigheên.
Hoe, zoud' hy dulden, dat zyn Ryks troon wierd betreên,
Noch by zyn leven van een ander? kunt gy 't denken,
Dat hy den gouden ſtaf zyn gunſteling zou ſchenken?
Ei denk zulks niet, ô neen; t' zy verre: want zyn hart
Vol

Vol jaloezy, is tot den troon te diep benard.
Ik weet, dat hy veel eêr, en liever wilde sterven,
Als dat hy zynen staf zou by zyn leven derven.
Ook is Sejanus al voor lang by hem verdacht,
Hoe dat hy naar zyn' dood met listen heeft getracht,
En naar zyn monarchy.

LIVILLA.

Wat zie ik voor myne oogen!
De Vorst in Rome!

TERENTIUS.

Goôn!

ZESDE TOONEEL.

TIBERIUS, LAKO, ANTONIA, LIVILLA, AGRIPPINA, KALIGULA, TERENTIUS, *en gevolg.*

LAKO.

't Is ydel al zyn' poogen.
Men heeft op uw bevel ten kerker hem geleid.
In Regulus vertoond heur d'edle schranderheid.
Hy zynde van uw wil en overstreng begeeren,
Van u zelfs onderricht, zoekt al 't gevaar te weeren.

TIBERIUS.

Verhaal aan uwen Vorst de korste omstandigheên.

LAKO.

'k zal u, van al wat my bewust is, klaar ontleên.

TIBERIUS.

Wel aan, ik luister met verlangen naar de reden.
Wil van Terentius verzeek'ren, u op heeden.

TERENTIUS.

Myn Prins, wat wil dit zyn, heb ik u oit misdaan?

TIBERIUS.

'k Zal 't u, op uwe beurt, gevoelig doen verstaan.
Ik stop voor de aanhang van Sejanus thans myne ooren.
Vaar voort, myn Lako. Wil hem in zyn' reên niet storen.

LAKO.

Sejanus ging, verzeld met Makro naar den Raadt,

Ter

Ter Tempel van Apol met ingebeelden ſtaat.
Zo dra hy binne komt deede elk beleeft hem groeten,
En al zyn aanhang kwam al juichend' hem ontmoeten.
Men ſloeg zyne oogen en gezicht op hem alleen,
En lachte en lonkte, ja hy wierd als aangebeên.
Elk tracht door vleyen zich in zyne gunſt te wikklen.
De zugt tot eereen ſtaat deed yders harte prikklen.
Onnoem'lyk was 't gebaar, geſtreel en vleyery.
Men oogde alleen op zyn' verbeelde heerſchappy.
Toen Makro had uw brief aan Regulus gegeven,
Waar in het vonnis van dien wréde was geſchréven,
Nam hy zyn' affcheid, en begaf zich zelfs terſtond
Naar 't Palatyn, daar hy de wacht in wapens vond.
En toonde uw' brieven van geloof, de lyftrawanten.
Hy wierd vol vreugd begroet van hén aan alle kanten.
Ze erkennen hem voor 't hoofd, wen zy niets kwaads vermoên.
Ja zwoeren t'ſaam hun' trôuw, en voortaan al te doen,
Wat hy gebieden zal: waar op hy hén deed keeren
Weêr naar de legerplaats: zy volgen zyn begeeren,
Gevoed door 't blinkend goud. Men ſteld veel veiligheid
In 't werk voor uw gebied, en zyne Majeſteit.
Ik kwam in tuſſchen met myn' benden aangeſtréven
Naar 't Palatyn, door zugt tot 's Ryks behoud gedréven.
'k Vond Makro, die my heeft dit alles onderricht.

TIBERIUS.

'k Vind my oneindelyk aan u en hem verplicht.
Vaar voort.

LAKO.

'k bezet die plaats, en doe aan 't volk uitdeelen
Geſtreng uwe orders, en zyn' majeſteits bevélen.
Ik tree ſtoutmoedig in Apollos tempel, daar
Die trotze praalde, als vorſt, onkundig van 't gevaar.
Zo dra uw brief was, Prins, door Regulus geleezen,
Beſpeurde ik, dat elks hart ſcheen ongemeen te vreezen.
In 't end, die burger heer, vond gantſchlyk niet geraân,
Om 't boek der gruw'len van Sejanus op te ſlaan,

Noch

Noch in omvragen by den Roomſchen Raadt te brengen,
Vermidts deez' zwaare zaak geen uytſtel kon gehengen;
Dierhalven vraagd hy aan Fulxinius alleen,
Die ſprak met Regulus, gantſch ſtemmende overeên,
Dat 's Keizers ongenâ meer was, als gruweldaaden.
Zy vonden uwen wil, 't uitvoeren thans geraden.
Waar op die burgerheer Sejanus riep: maar hy,
Vol opgeblazendheid en trotſche hovaardy,
Zat als een roerloos beeld en gaf noch taal noch teeken.
Maar toen hem Regulus ſtoutmoedig aan ging ſpreeken,
En ſtak zyn' hand naar hem, toen rees hy overend,
Alsuit een droom, hy was zulks nimmermeêr gewend;
En vraagde meent men my? een yder komt hem nader,
En roept zeer laſterlyk! ô booſwigt! ô verrader!
Des waerelds vyand, en bloeddorſtige barbaar,
Staatzugtige tiran, vervloekte moordenaar,
Van Ceſars ſtam. waar na wy aanſtonds hem verzellen
Ten kerker, met den Raadt. geen tonge kan 't vertellen,
Die laſterreeden, en dat vloekken....

LIVILLA.

Hemel Goôn!
Hoe zoekt Tiberius zyn gunſteling te doôn!

TIBERIUS.

Zwyg gy ontaarde.

LAKO.

Ik ben door Regulus bevélen,
Aan u gezonden, om den Vorſt dit meê te deelen.

ANTONIA.

Zo ſtrafd de Hemel 't kwaad.

AGRIPPINA.

Die graaft eens anders graf,
Valt zelfs daar in, Mevrouw, 't is zyn verdiende ſtraf.

TIBERIUS.

O Goôn! 'k zie Regulus verbaaſd ons nader komen.

LAKO.

Verban uw vreezen.

TIBERIUS.

Ach! ik beef en ben vol schroomen
Myn boezem jaagt en zwoegt, ik voel myn hart belaân

ZEVENDE TOONEEL.

REGULUS, TIBERIUS, LAKO, ANTONIA, AGRIPPINA, KALIGULA, TERENTIUS, *en Gevolg.*

REGULUS.

BEfaamde Prins 't is met Sejanus reeds gedaan.
Hy heeft zo aanstonds straf voor zyn misdryf genoten,
Men heeft hem reeds onthoofd, gelyk gy 't hadt besloten.

LIVILLA.

O Bittre hoon! o smaat!

TIBERIUS, *tegens Regulus.*

Vaar voort.

REGULUS.

Zyn' Majesteit,
Na dat uw gunsteling ter kerker was geleid,
Deed ik den gantschen Raadt in aller yl vergaaren
In d'eendrachts tempel. 'k ging uw wil aan hem verklaren
Het zy op welker wyz' Sejanus moet van kant.
Dat ook de vierschaar om die oorzaak was gespandt.
Dat zelfs 't behoud des Ryks hier aanhong, en ons leven
Hoe dat die trotze, door staatzugtigheid gedréven,
Genoten dienst vergat: hoe hy, om op den troon
Te treden, zocht den Vorst door woede en list te doôn;
Ja zelfs Augustus stam en Cezars uit te roeyen,
Op dat hy veiliglyk op Romens troon zou bloeyen.
In 't einde, groote Vorst, het vonnis werd gevelt,
En alles tot zyn' straf werd mede in 't werk gestelt.
Ik hadde Lako aan zyn' Majesteit gezonden,
Tot uw' gerustheid, om u alles te verkonden.

TERENTIUS.

Ach, ongelukkig uur!

TIBERIUS.

Myn hart springt op van vreugd.
Hoe

Hoe zal ik uwe trouw beloonen en uw' deugd?

REGULUS.

't Is niet als plicht, dat ik tot heden heb bedreeven.
Wy zyn aan u verknocht zelfs goed en bloed, ja leven.

TIBERIUS.

En gy Terentius, zyt schuldig aan het geen
Sejanus heeft misdaan, de Staat, ik, en 't gemeên,
Die eyfschen straf. Gy zult één lot met hem ontmoeten
Voor uw misdryf, en met uw snode halze boeten.
Zet hem ter kerker.

TERENTIUS.

ô Beduchte Majesteit,
Hoor eens myne onschuld aan.

TIBERIUS.

Spreek op.

TERENTIUS.

Ik ben bereid:
Hoewel 't my nutter was, dat ik zulks ging ontkennen,
Waar mede ik werd beticht. de Hemel moet my schennen,
Indien ik lieg. ik spreek vrymoedig, onbevreest;
Ik ben een vriend lang van uw gunsteling geweest,
En heb zyn vrindschap steeds gezocht en ook verkregen.
Hy was gantsch overlaân met uwe en s' hemels zeegen.
Zyn' vrinden klommen, door zyn' gunst, van staat tot staat.
Zyn' haters wierden fel verdrukt, gedoodt, gehaat,
Van u zo wel als hem. Men zag hem 't al bekleeden,
Benevens u, myn Vorst, de roomsche waardigheeden.
Wy eerden niet den zoon van Strabo, neen, o neen;
Maar dien Sejanus, die uw schoonzoon was alleen,
En die was deelgenoot van 't huis der Klaudiaanen,
En Juliaanen. Wy zyn alle uwe onderdaanen.
Ik eerde uw amptgenoot in 't burgermeesterschap,
Dien burger heer, die door uw' gunst van trap tot trap,
Klom tot den hemel toe. 't Staat ons niet na te speuren,
Wie gy uw' gunst betoondt, noch van uw' wil en keuren
Te oordeelen, neen, myn Prins, wy letten op dien geen,
Dien gy verheft en siert met alle waardigheên.

De

De Goden hebben u den ſtaf van 't Ryk gegeven,
En ons geſtelt in diep gehoorzaam zyn te leven.
In 't kort wy eerden u, in uwen gunſtgenoot.
Gy gingt ons voor, o Vorſt, wy volgden kleen en groot.
ô Cezar, denk niet aan Sejanus laaſte dagen:
Maar aan zyne andrentyd, toen hy u kon behaagen.
En wy, Satyrus en Pomponius, o hoôn!
Steeds moeſten eeren door uw wil, gelyk uw zoon.
De vrygemaakten van uw gunſtling, groote Goden!
Moeſt elk ſteeds vleyen, ja, als of gy 't hadt geboden.
Wie kon gehoor of gunſt verkrygen by den Prins?
Geen onderdaanen of den Raadt, o neen, geen ſins:
Als door dien trotze, die men zag in Rome praalen,
Meêr Vorſt als gunſteling, door Keizerlyke ſtraalen.
Waar ſtond uw achtbaar beeld, daar niet was op uw' zy
Geſtelt zyn beeldtenis; wie voerde heerſchappy.
Wie maakte oit orlog of den vreede! wie de Raade,
Als uwe gunſtgenoot? o Vorſt, toon ons genade!
Maar ſtraf die geenen, die oit hebben u misdaan,
De ſaamgezwoornen, die u trachten te verraân;
En die den roomſchen ſtaat maar zochten uit te putten.
Wil all'de onſchuldigen voor uwe ſtraf beſchutten.
Voorts wat de plichten van de vriendſchap zyn, gy weet,
En hebt altydt, zo wel als wy, uw tyd beſteedt,
Met hem te vleyen, en te geeven blyk en teeken,
Van uwe vriendſchap. Laat één vonnis, ons vryſpreeken
Met u, dewyl gy ons dat voorbeeld hebt getoont.
Wy hebben u in hem geëert, maar noit gehoont.

REGULUS.

Beduchte Majeſteit....

TIBERIUS.

'K wil, dat men zal doen ſtroomen,
Het bloed zyns vrienden om meêr onheil voor te koomen.
Door uw' ſtoutmoedigheid, ken ik u heden vry.
Volg als een onderdaan in myne Monarchy,
Alleen wat ik gebied. 't is myn geſtreng begeeren,
Dat niemand oit by my, of gunſteling zal zweeren.

Die

Die eere komt alleen de Goden toe; maar niet
Een sterflyk mensch, die hier op aarde voert gebiedt.

REGULUS.

De Vorst betoont zyn' deugd.

LIVILLA.

O Hemel! moet ik hooren,
Sejanus, ach is dood! gy hebt zyn val beschooren,
En wilt zyn' vrienden doen vervolgen, groote Goôn!
Die u heeft ondersteunt, en uw vergoden troon
Als in Sement gelegt, op marmere pilaaren,
Die onbeweeglyk zyn. o Wreedste der barbaaren!
Gehate dwingeland, wie heeft u steeds geredt
Uit doods gevaaren? wie uw' vyanden verplet,
Als myn Sejanus: maar hy is u niet van nooden,
Daarom hebt gy Tiran, dus smaadlyk hem doen doodden:
Maar wacht uw' straf in 't eind; de Hemel dagvaart u,
Alreede voor 't gerecht, 'k vervloek u, ja ik gruw
Voor uwe onmenschlykheên.

TIBERIUS.

Hy trachte ons te doen snéven.
Dies was 't myn plicht om hem t'ontroven 't wreede lé-
ven.
Heeft hy door listen niet gezocht den Roomschen staf
Te wringen uit myn' hand? is 't niet verdiende straf?
Heeft hy der Cezars stam niet zoeken t'onderdrukken?
Was hy niet overlaân met duizend gruwelstukken?
't Onnoozel bloed eischt wraak, dat hy in Rome heeft
Doen plengen en de Goôn....

LIVILLA.

Bloeddorstige, hoe beeft
't Is uw geboorene aart ontschuldigen te ontzielen.
Wie heeft in Rome 't bloed doen stroomen? gy alleen.
Gy zoekt Augustus huis gantsch op den nek te treên.
Gy, gy vertrouwdt geen mensch op aarde, zelfs geen
Goden.
Al wat hy heeft verricht, hadt gy hem streng geboden.

Gy geeft, geveinsde, nu alleen aan hem de schuld.
'k Heb myne drift betoomt, maar myn getergd geduld,
Slaat thans aan 't woeden. Ik wensch u der Goden toorn
En dat ik tot uw' straf u zie met bedden smooren!
Ja van dien geen, dien gy zoekt op den Roomschen troon
Te heffen. 'k Stierf vernoegt, als ik u eerst zag doôn.

TIBERIUS.

Zo my de deugden van uw' moeder niet weêrhielen,
'k Zou u ontaarde ook, als zyn' vrienden, doen ontzielen.

LIVILLA.

Waar wacht gy na? vaar voort: hoe spreekt gy nog
van deugd? (vreugd.
Die hebt gy noit gekent. Myn geest voorspelt my

ACHTSTE TOONEEL.

MAKRO, TIBERIUS, ANTONIA, AGRIPPINA, LIVILLA, KALIGULA, TERENTIUS, LAKO, *en Gevolg.*

MAKRO.

't Pretoriaansche volk slaat, als verwoed, aan 't muiten,
En 't is door reedenen noch dreigement te stuiten,
Door wantrouw gantsch vervoert, toont elk zich in 't geweer.
Men sleept Sejanus langs de straten op en neêr.
Men sloopt zyn' beelden, en al zyne praalsieraden.
En Apicata heeft me ontdekt de gruweldaden
Van uw' Livilla en Sejanus, tot uw hoon:
Zy hebben door vergift gedoodt uw' waarden zoon.

LIVILLA.

Zyne aart was my te laf, ô Hoofd der dwingelanden!
Ik zie uw' troon is op den oever om te stranden.
Ik ga het wufte graauw aanmoed'gen in hun woên.
Sejanus schim zal u oneindig vrezen doen.

Ik vlieg, maar vrees, zo 'k weêr verschyne voor uwe oogen.

TIBERIUS.

Men sluit de uitzinnige, eêr zy 't volk stylt met vermogen.

NEGENDE TOONEEL.

TIBERIUS, ANTONIA, AGRIPPINA, KALIGULA, LAKO, TERENTIUS, MAKRO. *en Gevolg.*

TIBERIUS.

Mevrouwen, toont u aan het volk benevens my.
Ik zal Kaligula voor Vorst der Monarchy
Uitroepen, en hem doen op Romens zetel zetten,
En zien dus 't woeden en hun muiten te beletten.
Men waand myn afzyn; maar ik zweer, met ons gezicht,
Zal al myn dapper volk weêr keeren tot hun plicht.
Gy werdt van hen bemindt. Komt wilt al t' saamen volgen.

KALIGULA.

Ik volg.

ANTONIA.

Wreed nootlot, ach, toon u niet meêr verbolgen!

AGRIPPINA.

Met welke een' dankbaarheid zal ik, ô hemel Goôn,
U off'ren, nu gy voerdt Kaligula ten troon!

REGULUS.

Sejanus hoogmoedt, staat, en lots veranderingen,
Als doodt, zyn' spiegels voor der Vorsten gunstelingen.

Einde van het Laaste Bedryf.

1196600